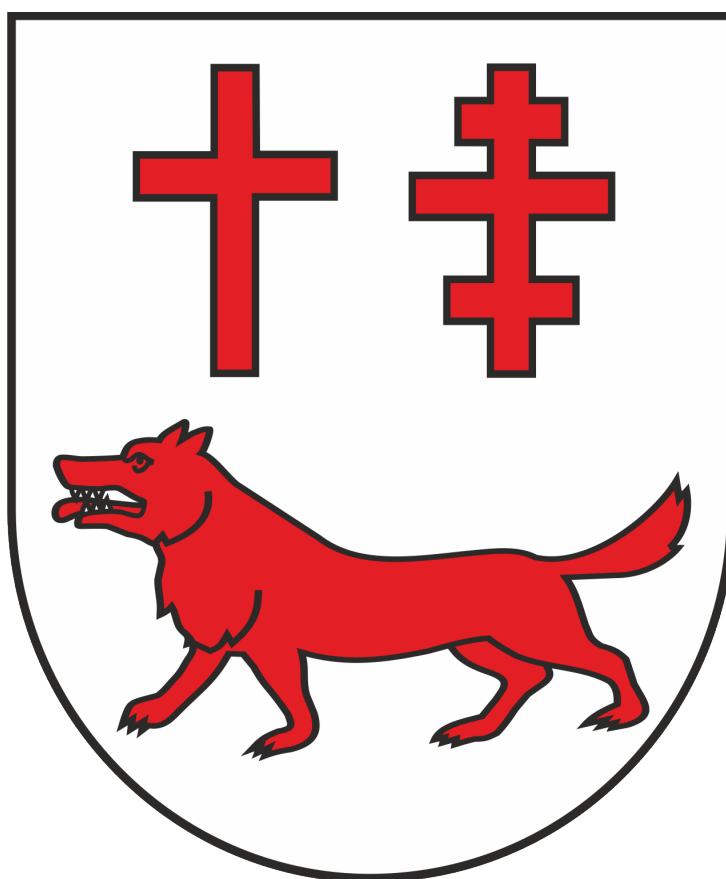

Załącznik do Uchwały nr
Rady Gminy w Lelkowie
z dnia 23 kwietnia 2018r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LELKOWO

na lata 2018 – 2028

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII	7
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2.1 Podstawowe informacje o gminie	9
2.1.1 Położenie geograficzne	9
2.1.2 Demografia	10
2.1.3 Dominująca aktywność gospodarcza	11
2.2 Strategiczne kierunki rozwoju gminy	12
2.3 Systemy pomocy społecznej w gminie	12
2.3.1 Instytucje zajmujące się pomocą społeczną	12
2.3.2 Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie	13
2.3.3 Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń	16
2.3.4 Współpraca z innymi podmiotami	21
2.4 Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja	21
2.4.1 Analiza obszarów polityki społecznej	21
1. Zasoby mieszkaniowe	21
2. System opieki zdrowotnej	25
3. Edukacja i opieka nad dzieckiem	25
4. Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi	28
5. Rynek pracy i zatrudnienie	31
6. Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne	35
2.4.2 Zidentyfikowane problemy społeczne i ich przyczyn	43
2.5. Kapitał społeczny gminy	45
3. KIERUNKI ROZWOJU GMINY	49
3.1 Wizja	49
3.2 Cele główne i szczegółowe	50

3.3 Opis realizacji zadań	
.....53	
3.4 Hierarchia celów rozwoju	67
4. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	68
4.1 Koordynacja realizacji Strategii	68
4.2 Ocena realizacji Strategii, monitoring i ewaluacja	68
4.3 Aktualizacja Strategii	69
5. UWAGI KOŃCOWE	70
7. ZAŁĄCZNIKI	71
1. Skład Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo.....	71
2. Roczny Plan Działania do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo na rok.....	75
3. Sprawozdanie z realizacji działań zrealizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo.....	79
SPIS TABEL, RYSUNKÓW.....	83-84

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo na lata 2018-2028 jest dokumentem planistycznym, skupiającym zasady, wizję samorządu lokalnego, podmiotów publicznych, organizacji pozarządowych oraz pozostałych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, przedsiębiorców i mieszkańców Gminy. Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, decydującym o kierunkach polityki społecznej w Gminie, której celem jest zaspokojenie potrzeb poszczególnych osób oraz całej społeczności lokalnej, poprzez szereg działań wspierających i opiekuńczych, a także tworzenie życia oraz stosunków międzyludzkich, sprzyjających rozwojowi społecznemu. Celem polityki społecznej jest, przede wszystkim: *bezpieczeństwo socjalne* - zapewnienie dochodów i usług, w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego; *inwestycje w człowieka* - tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształtowanie młodego pokolenia, *ład społeczny* - stabilizacja życiowa ludzi, współpraca w osiąganiu celów, tolerancja różnic między ludźmi; *życie rodzinne* - powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych.

Dokument jakim jest Strategia, pozwala na racjonalizację polityki społecznej. Jest kluczowym dokumentem programowym i istotnym narzędziem w realizacji regionalnej polityki społecznej, wyznaczającym cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania ważnych problemów społecznych, poprawy życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu, oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności, a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej, jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.**

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Spółeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania gminą do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Wielkość i różnorodność zagadnień, skłania wszakże do przyjęcia Strategii, która porządkuje rozproszoną wiedzę o problemach społecznych oraz wskaże priorytety działań. Łatwiej jest bowiem funkcjonować w dynamicznym i skomplikowanym otoczeniu prawnym, politycznym i społeczno-kulturowym, mając określone długofalowe cele oraz kierunki działań. Temu właśnie ma służyć dokument „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo na lata 2018-2028”, jako długofalowy plan działań stanowiący odpowiedź na prospektywną diagnozę sytuacji społecznej.

Odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna, stanowi inwestycję, która przynosi korzyści całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej, zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększeniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach życia społecznego.

Jako element żywy, Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Konsekwencją przystąpienia Polski do Unii Europejskiej jest pojawienie się nowych zadań z zakresu polityki społecznej wynikających z polityki regionalnej Unii Europejskiej. Obligują samorząd do realizacji zadań w sferze pomocy społecznej. Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin wielodzietnych, uzależnienie od alkoholu i przemoc w rodzinie, a także fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, narastanie przestępczości nieletnich, przemoc w szkołach, to bardzo poważne problemy społeczne, które stają do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Uważa się, że od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką jest gmina. Rozwiązywanie istotnych problemów społecznych jest działaniem długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, na poziomie lokalnym.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy negatywnych zjawisk występujących w obrębie danej społeczności.

Konieczność uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przez samorząd gminy, wynika z art. 17 ust. 1 pkt.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Również podstawą opracowania strategii, jest konieczność przystosowania dokumentów strategicznych samorządu lokalnego do aktualnych aktów prawnych określających kierunki prowadzenia polityki rozwoju na poziomie Europy, kraju, województwa oraz powiatu. W pracy nad strategią oparto się na aktach dających podstawy do różnych działań w sferze polityki społecznej.

Głównym wyzwaniem przy opracowaniu dokumentu, było stworzenie odpowiednich warunków dla partycypacji publicznej, to znaczy zapewnienia aktywnego udziału jak najszerszej reprezentacji mieszkańców, tworzonych przez nich organizacji pozarządowych, a także władz samorządowych, pracowników jednostek organizacyjnych gminy, innych ważnych instytucji lokalnych. Kluczowe było przede wszystkim kreowanie przestrzeni do dyskusji, wymiany opinii oraz pomysłów, a w rezultacie, współpracy i konsensusu na etapie formułowania celów oraz wypracowania rozwiązań wdrożonych strategii. Aby zrealizować powyższe założenia, Zarządzeniem Wójta Gminy Lelkowo powołano Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo, jako organ inicjatywny, konsultacyjny i opiniotwórczy. W skład zespołu weszli przedstawiciele reprezentujący różne grupy społeczne.

Zespół roboczy podczas zorganizowanych warsztatów, na które również zaproszono społeczność lokalną, podczas wspólnej pracy, określił wizję, cele strategiczne oraz cele priorytetowe, a także sposoby realizacji celów.

Podczas trwania poszczególnych warsztatów:

- zdiagnozowano sytuację społeczną gminy, uczestnicy wskazali jakie zjawiska społeczne są problemami. Wspólnie określono hierarchię problemów społecznych oraz ich przyczyny. Zidentyfikowano zasoby w społeczności lokalnej sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych.
- przeprowadzono analizę problemową - przeanalizowano problemy społeczne, dokonano oceny zasobów społecznych gminy i instytucji działających na terenie gminy. Oceniono poziom integracji społecznej. Określono potrzeby społeczne, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców. Uczestnicy wypracowali wizję rozwoju gminy oraz główne cele (kierunki) działania sprzyjające realizacji wizji.
- sformułowano założenia do GSRPS w oparciu o zasady rozwoju społecznego. Zdefiniowano obszary życia społecznego, które wymagają rozwoju, a następnie zdefiniowano odpowiednie dla poszczególnych obszarów cele strategiczne i operacyjne oraz działania służące ich realizacji. Omówiono założenia i strukturę konstruowanej strategii.
- przeanalizowano wypracowany na poprzednich warsztatach materiał, usystematyzowany zgodnie z strukturą budowy strategii. Oceniono proponowane rozwiązania oraz przyjęto ramowy plan działania przy realizacji strategii.

Zróżnicowany skład Zespołu Roboczego, sumujący wiedzę, doświadczenie i kompetencje członków, pozwolił kompleksowo spojrzeć na analizowane problemy. W pracy nad dokumentem uwzględnione zostały idee, wiedza i doświadczenie członków zespołu jak również osób uczestniczących w warsztatach. Głównym źródłem danych był Główny Urząd Statystyczny, w szczególności Bank Danych Lokalnych, różne publikacje GUS, zarówno krajowe jak i regionalne, udostępniane przez Urząd Statystyczny w Olsztynie. Wykorzystano również raporty z ogólnopolskich badań, jak również posłużono się lokalnymi bazami danych UG, GOPS, PUP, policja, jednostek oświatowych oraz innych instytucji.

Główne zasady przyjętej pracy, to dokumentowanie wyników dyskusji na piśmie, przygotowanie materiałów cząstkowych wraz z wnioskami wypracowanymi w trakcie warsztatów, które stanowi postawę do opracowania projektu Strategii.

Po zakończeniu części warsztatowej przystąpiono do prac nad projektem dokumentu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo na lata 2018-2028, w oparciu o wypracowany materiał oraz diagnozę najistotniejszych problemów społecznych występujących w Gminie Lelkowo. Po zredagowaniu tekstu projekt Strategii, poddano szerokim konsultacjom społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została przyjęta jako dokument przez Radę Gminy w Lelkowie, Uchwałą Rady Gminy w Lelkowie z dnia

Rysunek 1. Etap prac nad dokumentem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo na lata 2018-2028.

**POWOŁANIE ZESPOŁU ROBOCZEGO DS. OPRACOWANIA STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LELKOWO NA LATA 2018-
2028**

**OPRACOWANIE DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ GMINY
PRZEPROWADZENIE WARSZTATÓW Z UDZIAŁEM CZŁONKÓW ZESPOŁU
ROBOCZEGO I SPOŁECZNOŚCI**

**OPRACOWANIE MATERIAŁÓW Z PRAC ZESPOŁU ROBOCZEGO
PRZYGOTOWANIE PROJEKTU STRATEGII, ZAWIERAJĄCEGO MATERIAŁY
POWSTAŁE W WYNIKU PRAC ZESPOŁU ROBOCZEGO**

**PRZEPROWADZENIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU STRATEGII
OPRACOWANIE RAPORTU Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH**

**PRZYGOTOWANIE OSTATECZNEGO PROJEKTU STRATEGII
UCHWALENIE PRZEZ RADĘ GMINY W LELKOWIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

**UPOWSZECZNIENIE I PROMOCJA STRATEGII
MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII**

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1 Podstawowe informacje o gminie

2.1.1. Położenie geograficzne

Gmina Lelkowo położona w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, o powierzchni 197 km², od strony zachodniej sąsiaduje z terenem gminy Braniewo, południowej z gminą Pieniężno, wschodniej z gminą Górowo Iławeckie. Od północy zaś leży w bezpośrednim styku z granicą państwa z Federacją Rosyjską – Obwód Kaliningradzki.

Gmina w całości leży w obrębie fizyczno-geograficznego mezoregionu Wzniesień Górowskich. Jest to część makroregionu o nazwie Nizina Staropruska. Jest to wysoczyzna morenowa utworzona z kilku pasm moren czołowych. Bardzo mało jest na tym terenie jezior. Powierzchnia terenu została uformowana pod wpływem kilkakrotnych zasunień i zanikania skandynawskiej czaszy lodowcowej, a w szczególności pod wpływem fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego.

Krajobraz na terenie gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą, występują tu liczne deniwelacje terenu. Skrajne różnice wysokości wynoszą od około 79 m n.p.m. w części południowej do 161 m n.p.m. w części wschodniej gminy. Na terenie gminy występują zarówno obszary całkowicie płaskie jak i stoki o nachyleniu lokalnym nawet do 20%. Nieodłącznym elementem rzeźby terenu są zagłębienia, najczęściej zatorfione i w dużym procencie bezodpływowe.

Gmina położona jest w strefie wododziałowej pięciu zlewni rzek: Warny, Banówki, Omazy, Ławii, Stradyka z urozmaiconymi przyrodniczo dolinami tych rzek, występuje znaczna powierzchnia terenów podmokłych, zabagnionych, oczek wodnych z wyraźnie wykształconą misą jeziora Głębock.

Warunki naturalne w zasadniczym stopniu wpłynęły na rozmieszczenie osadnictwa, gmina składa się z 15 sołectw, które obejmują 30 miejscowości. Największe miejscowości pod względem ilości mieszkańców to: Lelkowo. Zagaje, Wyszkowo, Dębowiec. Osadnictwo w większości skupia się wzdłuż trzech szlaków komunikacyjnych, drogi nr 510, nr 1320N i nr 1397N.

2.1.2. Demografia

Demografia to przede wszystkim opis życia, powstania i przemijania społeczności ludzkiej, w równej mierze zawiera także opis liczbowy przyrost naturalny, migracje, strukturę wieku, płci, zawodową, narodowościową, wyznaniową, jak również rozmieszczenie przestrzenne i dalsze czynniki, w szczególności społeczne i socjologiczne, które wpływają na zmiany demograficzne.

Liczba mieszkańców gminy w latach 2015 – 2016 kształtowała się następująco:

Tabela 1

Ludność gminy Lelkowo.

	Rok 2015	Rok 2016
Ludność ogółem	3 134	3 063
Mężczyźni	1 548	1 519
Kobiety	1 584	1 544
Urodzenia żywe	26	28
Zgony	37	49

Źródło: Urząd Gminy w Lelkowie.

W gminie Lelkowo od kilku lat systematycznie ubywa ludności – obserwuje się depopulację. Ważnym elementem rozwoju demograficznego jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych przyrost naturalny zaczął wyraźnie spadać. Niepokojące jest saldo migracji, głównie ludzi młodych.

Tabela 2

Ludność wg płci i wieku.

Wiek	Ludność wg płci					
	Rok 2015			Rok 2016		
	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
Przedprodukcyjny do lat 19	642 20,49 %	334 21,08%	308 19,88%	613 20,01 %	320 20,73%	293 19,29%
Produkcyjny 20-60 kobieta i 20-65 mężczyzna	1 993 63,59%	894 56,40%	1 099 70,95%	1961 64,03%	876 56,73%	1 085 71,43%
Poprodukcyjny powyżej 60 lat kobieta i 65 lat mężczyzna	499 15,92%	357 22,52%	142 9,17%	489 15,96%	348 22,54%	141 9,28%
Ogółem	3 134	1 585	1 549	3 063	1 544	1 519

Źródło: Urząd Gminy w Lelkowie.

Ważnym elementem jest struktura wiekowa ludności, wyraźnie maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Jeśli dalej utrzyma się taka tendencja społeczeństwo gminy będzie się „starzeć”.

2.1.3. Dominująca aktywność gospodarcza

Na potencjał gospodarczy gminy składają się głównie:

1. gospodarstwa rolne rodzinne,
2. wielkoobszarowe gospodarstwa rolne,
3. leśnictwo,
4. pozarolnicza działalność gospodarcza,

Użytki rolne stanowią 64 % ogólnej powierzchni gminy. Gmina posiada użytki zaliczane do gleb o relatywnie wysokim potencjale agroekologicznym przeważają gleby brunatne, a warunki wodne dla rolnictwa określane są jako bardzo korzystne.

Na bazę ekonomiczną rolnictwa składają się indywidualne gospodarstwa rodzinne oraz wielkoobszarowe gospodarstwa rolne (byłe państwowe gospodarstwa rolne). Znaczącą część powierzchni gminy stanowią lasy tj. 27,89 %.

2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy Lelkowo została jako dokument określający cele strategiczne i priorytety rozwoju gminy, których realizacja przyniesie konieczne przeobrażenia gminy oraz zapewni jej właściwy rozwój. Dokument ten umożliwia zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej, umożliwia planowanie poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji, a także pozyskiwanie zewnętrznych środków na realizację poszczególnych zadań.

Tworzenie warunków dla harmonijnego rozwoju gminy, aktywizacji gospodarczej oraz poprawy warunków życia i pracy społeczności lokalnej stanowi cel nadrzędny Strategii Rozwoju Gminy Lelkowo.

Cele strategiczne to:

1. Tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i jego otoczenia.
2. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy.
3. Poprawa warunków życia na terenach wiejskich.
4. Ochrona walorów przyrodniczych, odbudowa wartości kulturowych obszaru gminy.
5. Zwiększenie roli sektora leśnego w rozwoju gminy.
6. Poprawa infrastruktury technicznej ochrony środowiska naturalnego.
7. Zwiększenie środków zewnętrznych, kierowanych na procesy rozwoju gospodarczo-ekonomicznego i społecznego gminy.

2.3. Systemy pomocy społecznej w gminie

2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji

życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.”¹

Na terenie gminy Lelkowo instytucją zajmującą się pomocą społeczną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie

Gmina Lelkowo liczy 3 063 mieszkańców, z czego 60 % to byli pracownicy Państwowych Gospodarstw Rolnych, których likwidacja w 1994 roku przyczyniła się do wysokiego 45 % bezrobocia.

W 2015r. udzielono pomocy 214 rodzinom, co stanowiło 654 osoby, natomiast w roku 2016 sytuacja przedstawiała się następująco: 211 rodzin które liczyły 582 osoby.

Największą grupę której udzielono pomocy stanowiły rodziny wielodzietne stan na 31.12.2016r. przedstawiał się następująco: 130 rodzin w skład której wchodziło 541 osób natomiast stan na 31.12.2016r. to 113 rodzin liczących 458 osób, natomiast najmniejszą grupę stanowiły osoby samotne lub rodziny dwuosobowe w 2015r. - 84 rodziny o liczbie osób 113, natomiast w 2016r. 98 rodzin liczących 124 osób. Powyższe dane przedstawia tabela poniżej.

¹ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.

Tabela 3

Struktura rodzin objętych pomocą GOPS.

Rodziny objęte pomocą (liczba osób w rodzinie)	2015		2016	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
o liczbie osób 1	55	55	72	72
o liczbie osób 2	29	58	26	52
o liczbie osób 3	42	126	42	126
o liczbie osób 4	50	200	40	160
o liczbie osób 5	19	95	17	85
o liczbie osób 6 i więcej	19	120	14	87
ogółem	214	654	211	582

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS za rok 2015 i 2016 rok.

Tabela 4 przedstawia liczbę rodzin z dziećmi objętych pomocą w 2015 i 2016 roku. Porównując powyższe lata można zauważyć, że liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejsza się.

Tabela 4

Liczba rodzin objętych pomocą z podziałem na dietność.

Rodziny z dziećmi objęte pomocą	2015		2016	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
o liczbie dzieci 1	46	152	37	123
o liczbie dzieci 2	45	191	38	156
o liczbie dzieci 3	20	104	18	89
o liczbie dzieci 4	4	24	3	18
o liczbie dzieci 5	2	14	2	13
o liczbie dzieci 6	1	8	1	8

o liczbie dzieci 7 i więcej	0	0	0	0
ogółem:	118	493	99	407

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS z 2015 i 2016 rok.

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w latach 2015 i 2016 roku przedstawia tabela 5. Jak wynika z poniższej tabeli liczba rodzin w latach jw. zwiększyła się u rodzin z trojgiem dzieci oraz czworgiem i więcej.

Tabela 5

Liczba rodzin niepełnych wg ilości posiadanych dzieci.

Rodziny niepełne o liczbie dzieci	2015		2016	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
o liczbie dzieci 1	11	30	11	34
o liczbie dzieci 2	13	50	10	35
o liczbie dzieci 3	8	36	8	38
o liczbie dzieci 4 i więcej	3	19	1	6
ogółem	35	135	37	113

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS za 2015 i 2016 rok.

Analizując poniższą tabelę można zauważyć, iż głównym powodem przyznania pomocy zarówno w 2015 roku jak i 2016 było bezrobocie. Brak zatrudnienia spowodował, że w 2015r. z pomocy skorzystało 170 rodzin, natomiast w 2016r. 161 rodzin. Następne przyczyny przyznania pomocy to: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizm i ubóstwo. Jeżeli chodzi o przyczynę bezdomności to w 2015r. i w 2016r. sytuacja pozostaje na tym samym poziomie. W 2015r. 2 rodziny skorzystały z pomocy w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, w 2016r. problem ten nie wystąpił.

Tabela 6

Przyczyny przyznawania pomocy.

Powody przyznania pomocy	2015		2016	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	82	218	83	185
bezdomność	2	2	2	2
bezrobocie	170	563	161	483
niepełnosprawność	20	114	50	114
długotrwała lub ciężka choroba	5	26	10	34
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	7	38	5	22
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	5	X	X
alkoholizm	19	49	23	53
zdarzenia losowe	X	X	X	X

Źródło: Sprawozdania GOPS za rok 2015 i 2016 rok.

2.3.3. Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń

Jak wynika z zapisu w art. 36 Ustawy o pomocy społecznej świadczenia dzielone są na pieniężne i niepieniężne. Formy świadczeń obrazują dwie poniższe tabele.

W latach 2015 – 2016 najbardziej zbliżoną formą udzielenia pomocy były zasiłki stałe, zasiłki okresowe i zasiłki celowe. W/w opis przedstawia tabela 7.

Tabela 7

Świadczenia pieniężne z podziałem na rodzaje zasiłków.

Świadczenia pieniężne	2015		2016	
	liczba osób	świadczenie w tys zł	liczba osób	świadczenie w tys zł
zasiłki stałe	40	177.101	41	194.450
zasiłki okresowe	138	208.914	121	209.137
zasiłki celowe	139	86.488	113	83.257
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0	0
zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0	0
Ogółem	317	472.503	275	486.844

Źródło: Sprawozdania GOPS za rok 2015 i 2016 rok.

Z niepieniężnych form pomocy skorzystało w 2015 roku ogółem 317 osób, a w 2016 roku 275 osób. Przyczyną przyznania świadczeń niepieniężnych w 2015 roku było: dożywianie w szkole dla 202 dzieci oraz sprawienie pogrzebu dla 2 osób, 3 osoby zostały umieszczone w domu pomocy społecznej. W 2016r. sytuacja zmienia się tj.: dożywianie w szkole dla 178 dzieci oraz 2 osoby zostały umieszczone w domu pomocy społecznej. Jeżeli chodzi o pracę socjalną sytuacja przedstawia się następująco w 2015 roku pomocy takiej udzielono 1545 osobom i odpowiednio w 2016 roku 949. W/w informacje przedstawia tabela 8.

Tabela 8

Świadczenia niepieniężne przyznawane przez GOPS.

Świadczenia niepieniężne	2015		2016	
	liczba osób	świadczenie w tys. zł	liczba osób	świadczenie w tys. zł
dożywianie w szkole	202	87.216	178	90.979
domy pomocy społecznej	3	63.218	2	49.707
sprawienie pogrzebu	2	3.250	x	x
praca socjalna	1545	x	949	x
ogółem	1752	153.684	1129	140.686

Źródło sprawozdania roczne MPiPS 2015 i 2016 rok.

W związku z zawarciem umowy pomiędzy Ochotniczą Strażą Pożarną w Lelkowie, a Bankiem Żywności w Olsztynie dotyczącą przekazywania gotowych artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowana z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – Podprogram 2015, Podprogram 2016 Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje żywnością, która w latach 2015 – 2016 została rozdysponowana jn.

Rok 2015 ogólny tonaż żywności wynosił – 21.980,40 kg.. były to artykuły: ryż, mleko, kasza jęczmienna, płatki kukurydziane, kawa zbożowa, groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, dżem truskawkowy, sok jabłkowy, mielonka wieprzowa, klopsiki, olej, ser topiony, ser żółty, makaron, cukier. Rok 2016 ogólny tonaż wynosił 19.379,20 t. (makaron, ryż, herbatniki, fasola biała, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe, gulasz wieprzowy, filet z makreli, szynka, pasztet, cukier, płatki kukurydziane, ser podpuszczkowy, mleko). Tabela przedstawia liczę rodzin i osób korzystających w/w pomocy.

Tabela 9

Ilość rodzin i osób objętych korzystających z pomocy żywnościowej.

Rok	2015	2016
liczba rodzin	100	122
liczba osób objętych pomocą	300	320

Źródło: Sprawozdanie końcowe z dystrybucji artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego w latach 2015 i 2016 rok.

Niepieniężną formą pomocy pozostają też składki na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzane od osób pobierających zasiłki stałe. Tabela pokazuje, że w roku 2016 liczba świadczeniobiorców zwiększyła się tylko o 1 osobę w porównaniu do roku 2015r.

Tabela 10

Wartość składek na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych GOPS.

Rodzaj ubezpieczenia	2015		2016	
	liczba osób	świadczenie w tys. zł	liczba osób	świadczenie w tys. zł
składki na ubezpieczenie zdrowotne	40	16.261	41	18.031

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS za 2015 i 2016 rok.

Od stycznia 2004 roku Urząd Gminy w Lełkowie realizuje zadania z zakresu Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych. Referat świadczeń rodzinnych realizuje świadczenia w formie zasiłku rodzinnego, dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie wychowawcze oraz

świadczenia opiekuńcze tj: zasiłki pielęgnacyjne, zasiłki dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenia pielęgnacyjne.

Na koniec 2015 roku sytuacja przedstawiała się następująco; liczba świadczeń rodzinnych wyniosła 6090 z których skorzystało 372 rodziny, natomiast w 2016 roku liczba świadczeń wyniosła 5694 skorzystało z niej 319 rodzin.

W Urzędzie Gminy Lelkowo realizowane są świadczenia w formie alimentacyjnej. W 2015 roku liczba rodzin, które skorzystały z tej formy pomocy i pobierały fundusz alimentacyjny wyniósł – 57, zaś liczba wypłaconych świadczeń od stycznia do grudnia 2015 roku wyniosła 1.044. W 2016 roku sytuacja przedstawiała się następująco: liczba rodzin pobierających fundusz alimentacyjny wyniósł 56 rodzin a liczba wypłaconych świadczeń malejąco od początku 2016 roku wyniosła 991. Powyższe informacje ilustruje tabela 11.

Tabela 11

Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

Rodzaj świadczenia	2015		2016	
	liczba świadczeń	liczba rodzin	liczba świadczeń	liczba rodzin
świadczenia rodzinne	6090	372	5694	319
świadczenie wychowawcze (500 +)	x	x	2940	329
fundusz alimentacyjny	1044	57	991	56

Źródło: Sprawozdania Urząd Gminy Lelkowo Referat Świadczeń Społecznych.

Osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne objęte są ubezpieczeniem zdrowotnym oraz emerytalnym i rentowym. W 2015 roku liczba składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe wyniosła 1000 oraz zdrowotne 733. Liczba składek narastająco od początku 2016 roku wyniosła składki emerytalne i rentowe – 891, składki zdrowotne 648, co przedstawia tabela 12.

Tabela 12

Liczba opłaconych składek zdrowotnych i emerytalno – rentowych.

Rodzaj ubezpieczenia	2015	2016
	liczba świadczeń narastająco od początku roku	liczba świadczeń narastająco od początku roku
emerytalne i rentowe	1000	891
zdrowotne	733	648

Źródło: Sprawozdania Urząd Gminy Lelkowo Referat Świadczeń Społecznych.

W 2015r. zrealizowano 155 świadczeń pielęgnacyjnych, natomiast w 2016 roku wypłacono ich 160, specjalnych zasiłków dla opiekuna w 2015 było 295, a w 2016 wzrosło do 400 natomiast zasiłków dla opiekuna w 2015 było 646, a w 2016 zmalało do 410. Powyższe informacje obrazuje tabela 13.

Tabela 13

Liczba wypłaconych świadczeń opiekuńczych.

Rodzaj świadczenia	2015	2016
	liczba świadczeń narastająco od początku roku	liczba świadczeń narastająco od początku roku
świadczenie pielęgnacyjne	155	160
specjalny zasiłek opiekuńczy	295	400
zasiłek dla opiekuna	646	410
Razem	1069	970

Źródło: Sprawozdania Urząd Gminy Referat Świadczeń Społecznych.

2.3.4. Współpraca z innymi podmiotami

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego itp.

Podmioty z którymi współpracuje ośrodek pomocy społecznej

- Urząd Gminy w Lełkowie
- Gminne Centrum Kultury w Lełkowie
- Straż Graniczna w Lełkowie
- Szkoła Podstawowa w Lełkowie
- Szkoła Podstawowa w Zagajach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lełkowie
- Posterunek Policji w Pieniężnie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lełkowie
- Sąd Rejonowy w Braniewie
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Gminna Komisja Rozwiązująca Problemy Alkoholowe w Lełkowie
- Zakłady Opiekuńczo – Leczniczo
- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Szpitale
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Dom Dziecka
- Schroniska / dla samotnych matek, bezdomnych itp./
- Noclegownie dla bezdomnych
- Sołtysi
- Rada Gminy

2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej

1. Zasoby mieszkaniowe

Według danych GUS na terenie gminy w 2015 znajdowało się 1024 lokali mieszkalnych stanowiących własność osób fizycznych, Gminy, Skarbu Państwa i zakładów pracy. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 66 m². W 2016 roku na terenie gminy znajdowało się 1026 lokali mieszkalnych.

Zasoby mieszkaniowe gminy obrazuje poniższa tabela.

Tabela 14

Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2015 i 2016.

Rok	Liczba lokali	W tym lokale	Powierzchnia
-----	---------------	--------------	--------------

		socjalne	w m ²
2015	37	-	1493
2016	37	-	1493

Źródło: Urząd Gminy Lelkowo, sprawozdanie do GUS za lata 2015 i 2016 rok.

Bezdomność

„ **Osoba bezdomna** – osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.”²

Analizując problem bezdomności w Gminie Lelkowo posłużyliśmy się danymi znajdującymi się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lelkowie. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje dot. w/w problemu.

Tabela 15

Liczba osób bezdomnych w gminie Lelkowo.

	Osoby bezdomne			
	2015		2016	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
liczba osób	2	x	2	x
Ogółem	2	x	2	x

Źródło: Sprawozdania GOPS Lelkowo za 2015 i 2016 rok.

Należy zauważyć, że zarówno w 2015 jak i 2016 roku na terenie Gminy Lelkowo problem bezdomności wystąpił jedynie wśród mężczyzn. Jak wynika z tabeli 16 nie występuje tendencja zwykła. W 2015 i 2016 roku były to 2 osoby.

Tabela 16

Struktura rodziny osób bezdomnych.

	Struktura rodziny osób bezdomnych			
	2015		2016	
	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

osoby samotnie gospodarujące	2	2	2	2
osoby pozostające w rodzinie	x	x	x	x
Ogółem	2	2	2	2

Źródło: Sprawozdania GOPS Lelkowo za 2015 i 2016 rok..

Powyższa tabela obrazuje, że na terenie Gminy Lelkowo osobami bezdomnymi pozostają osoby samotne. Należy zauważyć, że w 2015 i w 2016 roku liczba osób bezdomnych pozostaje na tym samym poziomie.

Tabela 17 przedstawia przyczyny bezdomności na terenie Gminy Lelkowo. Jak wynika z w/w tabeli główną przyczyną bezdomności jest alkoholizm dotyczy on wszystkich osób bezdomnych. W tych dwóch przypadkach alkoholizm spowodował eksmisję. Inne przyczyny na terenie gminy nie występują.

Tabela 17

Przyczyny bezdomności.

Przyczyny bezdomności	Liczba osób	
	2015	2016
alkoholizm	1	1
eksmisja	1	1
przestępczość	x	x
choroby	x	x
rozpad małżeństwa	x	x

Źródło: Sprawozdanie GOPS Lelkowo za rok 2015 i 2016 rok.

Wiek osób bezdomnych

Tabela 18 ukazuje, że wśród osób bezdomnych nie występują dzieci i młodzież, natomiast największą liczbę bezdomnych stanowią osoby do 50 roku życia i po 50 roku życia. W 2015r. i 2016 r. były to 2 osoby

Tabela 18

Osoby bezdomne wg wieku.

	Wiek					
	2015			2016		
	do 35 roku życia	do 50 roku życia	powyżej 50 roku życia	do 35 roku życia	do 50 roku życia	powyżej 50 roku życia

mężczyźni	x	1	1	x	1	1
kobiety	x	x	x	x	x	x
Razem:	x	1	1	x	1	1

Źródło: Sprawozdania GOPS Lelkowo za rok 2015 i 2016 rok.

Wykształcenie osób bezdomnych

Poniżej zamieszczona tabela 19 zawiera informacje dot. wykształcenia osób bezdomnych. Zarówno w 2015 roku jak i 2016 zjawisko bezrobocia wystąpiło u osób z wykształceniem podstawowym. Natomiast w/w zjawisko nie występuje u osób z wykształceniem zawodowym i średnim.

Tabela 19

Osoby bezdomne wg wykształcenia.

	Wiek					
	2015			2016		
	podstawowe	zawodowe	średnie	podstawowe	zawodowe	średnie
mężczyźni	2	x	x	2	x	x
kobiety	x	x	x	x	x	x
Razem:	2	x	x	2	x	x

Źródło: Sprawozdanie GOPS Lelkowo za rok 2015 i 2016 rok.

2. System opieki zdrowotnej

System opieki zdrowotnej w Polsce oparty jest na modelu ubezpieczeniowy i od wielu lat przeżywa poważne trudności, co przejawia się utrudnionym dostępem do leczenia specjalistycznego, długimi kolejkami oczekujących na świadczenia zdrowotne.

Opieką zdrowotną na terenie gminy zajmuje się:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lelkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Stomatologicznej.

Zasoby kadrowe służby zdrowia przedstawiają się następująco:

Tabela 20

Zasoby kadrowe służby zdrowia gminy Lelkowo.

Zasoby kadrowe	2015	2016
Lekarz rodzinny	1	1
Lekarz stomatolog	1	1
Personel pomocniczy:	2	2
w tym pielęgniarki	2	2

Źródło: Opracowanie własne.

Większość mieszkańców gminy pozostawała pod opieką medyczną lekarza rodzinnego, w roku 2016 było to 2966 mieszkańców.

Problemy zdrowotne mieszkańców gminy wiążą się z brakiem lekarzy specjalistów i utrudnionym dostępem do badań specjalistycznych ze względu na niedostateczną komunikację publiczną i odległość do tych placówek.

3. Edukacja i opieka nad dzieckiem

Edukacją na terenie gminy zajmują się placówki oświatowe, które funkcjonują jako jednostki organizacyjne podporządkowane Radzie Gminy, są to:

- Szkoła Podstawowa w Lelkowie;
- Szkoła Podstawowa w Zagajach.

Szkoły realizują cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie oraz w prawie oświatowym. W szczególności zapewniają uczniom pełen rozwój umysłowy, moralny, emocjonalny i fizyczny w zgodzie z ich potrzebami i możliwościami psycho-fizycznymi, w warunkach poszanowania ich godności osobistej oraz wolności światopoglądowej i wyznaniowej.

Tabela 21

Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy.

Rodzaj szkoły	Ilość szkół	2015	2016
		Ilość uczniów	Ilość uczniów
Podstawowa	2	152	130
Gimnazjum	1	78	82
Punkt przedszkolny	2	30	31
Razem	3	260	243

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej.

Zajęcia dydaktyczne są realizowane w trzech obiektach spełniających standardy placówek oświatowych oraz w hali sportowej przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Uczniowie korzystają z 18 izb lekcyjnych, .

Przy szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne, które realizują nauczanie i wychowanie w zakresie wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne. W roku 2015 wychowaniem przedszkolnym objęto 23 dzieci, a w 2016 18 dzieci, natomiast w punkcie przedszkolnym w 2015 było 30 dzieci, a w 2016 31 dzieci.

Kadra pedagogiczna zatrudniona w szkołach posiada niezbędne wykształcenie zawodowe i pedagogiczne do prowadzenia zajęć lekcyjnych. Poniższe tabele obrazują wykształcenie nauczycieli w poszczególnych szkołach.

Tabela 22

Wykształcenie nauczycieli - Szkoła Podstawowa w Zagajach.

	Liczba stosunków pracy nauczycieli											
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016
Wyszczególnienie	Ogółem		Bez stopnia		Stażysta		Kontrakto wy		Mianowa ny		Dyplomowa ny	
Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	10	10	0	0	0	0	2	1	7	8	1	1
Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	10	10	0	0	0	0	2	1	7	8	1	1

Źródło: system Informacji Oświatowej.

Tabela 23

Wykształcenie nauczycieli - Szkoła Podstawowa w Lelkowie (w okresie funkcjonowania Zespołu Szkół w Lelkowie).

	Liczba stosunków pracy nauczycieli											
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016
Wyszczególnienie	Ogółem		Bez stopnia		Stażysta		Kontraktowy		Mianowany		Dyplomowani	
Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	18	19	0	0	0	1	3	3	3	3	12	12
Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Razem	20	21	0	0	0	1	4	4	3	3	13	13

Źródło: System Informacji Oświatowej.

W każdej szkole znajduje się biblioteka, świetlica, pracownia komputerowa. Szkoły wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej organizują dożywanie dzieci i młodzieży.

Dowóz dzieci do szkół realizuje gmina, przeciętnie dziennie z dowozu korzysta 150 uczniów.

Środki niezbędne na realizację zadań oświatowych, w tym na wynagrodzenia dla nauczycieli, utrzymanie szkół zagwarantowane są w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Poniższa tabela przedstawia nakłady finansowe na oświatę.

Tabela 24

Budżet placówek oświaty w gminie Lelkowo.

Placówka	2015	2016
Zespół Szkół w Lelkowie	2 219 089,34	2 218 703,54
Szkoła Podstawowa w Zagajach	1 134 082,11	1 127 358,75
Razem	3 353 171,45	3 346 062,29

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Lelkowo za rok 2015 i 2016 rok.

Kontynuacja kształcenia na wyższym szczeblu edukacji, w tym kształcenie ustawiczne odbywa się poza terenem gminy

4. Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Osobom niepełnosprawnym należą się równe szanse oraz takie same prawa, jakie posiadają pozostali członkowie społeczeństwa. Ważne jest poszanowanie ich godności, ochrona przed wykluczeniem i marginalizacją społeczną oraz uczestnictwo w życiu społecznym. Dlatego istotną rzeczą pozostaje stworzenie możliwości swobodnego przemieszczania się w otoczeniu wolnym od barier.

Starość i starzenie się jest procesem nieuchronnym i wpisanym w życie ludzkiej osobowości i własnego życia dzięki mądrym zrozumieniu jego biegu. Stary człowiek czuje się dobrze gdy ma własny kąt i nie cierpi z powodu złych stosunków wywołanych złą sytuacją mieszkaniową.

Ludzie starsi stanowią odmienną pod wieloma względami grupę społeczną posiadającą specyficzne potrzeby. Ważne jest, żeby następujące potrzeby były zaspokojone:

- kontakt społeczny – człowiek jest z natury istotą społeczną, w każdej fazie życia wchodzi w określone związki i zależności z innymi ludźmi,
- bezpieczeństwo – sam fakt starzenia się jest zjawiskiem silnie frustrującym. Każdy człowiek potrzebuje oparcia, serdeczności, życzliwości i zrozumienia, dlatego tak ważne jest okazanie serca osobie starszej,
- psychiczne – czyli poziom umysłowy i aktywność życiowa, niezaspokojenie ich sprawi, że proces starzenia się będzie przebiegał szybciej i gwałtowniej,
- odpowiedzialności za siebie – jeżeli jest to możliwe niech osoba starsza samodzielnie podejmuje decyzje,
- intelektualne – zapewniony dostęp do informacji, możliwość wspólnych wyjazdów, spotkań integracyjnych,
- poszanowanie godności osobistej i szacunku – zawsze należy odnosić się do człowieka starszego taktownie i z szacunkiem.

- moralne – ważne jest poszanowanie przekonań człowieka starszego, jego światopoglądu. Dla ludzi starszych sprawy wiary i kościoła są niejednokrotnie bardzo ważne. Nie należy w nie ingerować, a konieczna jest jeszcze pomoc w ich kultywowaniu.
- zdrowotne i opieki – to zabezpieczenie wszystkich potrzeb egzystencji starszego człowieka wtedy gdy nie radzi już sobie sam.

W związku z tym, że w Gminie Lelkowo zamieszkują między innymi ludzie starzy i niepełnosprawni zachodzi potrzeba zapewnienia im opieki ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poniżej zamieszczone tabele przedstawiają problem niepełnosprawności i starości.

Tabela 25

Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS.

Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w formie zasiłku stałego	
	liczba gospodarstw domowych	liczba osób w gospodarstwach domowych
2015	40	57
2016	41	55

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS Lelkowo za 2015 i 2016 rok..

Tabela 26

Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS – z podziałem na płeć.

Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w formie zasiłku stałego	
	kobiety	mężczyźni
2015	13	27
2016	12	29

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS Lelkowo za 2015 i 2016 rok..

Tabela 27

Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS – z podziałem na status.

Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w formie zasiłku stałego	
	osoby samotnie gospodarujące	osoby pozostające w rodzinie
2015	26	14
2016	32	9

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS Lelkowo za 2015 i 2016 rok..

Tabela 28

Zasilek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności poniżej 16 roku życia.

Rok	Liczba świadczeń
2015	212
2016	185

Źródło: Sprawozdania roczne Urząd Gminy Referat Spraw Społecznych.

Tabela 29

Liczba świadczeń wypłacona osobom z orzeczeniem o niepełnosprawności powyżej 16 roku życia.

Rok	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Ogółem
2015	1137	319	1456
2016	1056	295	1351

Źródło: Sprawozdania roczne Urząd Gminy Referat Spraw Społecznych.

Tabela 30

Zasilek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności dla osób powyżej 75 roku życia.

Rok	Liczba świadczeń
2015	27
2016	24

Źródło: Sprawozdania roczne Urząd Gminy Referat Spraw Społecznych.

Tabela 31

Osoby starsze zamieszkujące Gminę Lelkowo.

Rok	Liczba osób starszych		Ogółem
	kobiety po 60 roku życia	mężczyźni po 65 roku życia	
2015	357	142	499
2016	348	141	489

Źródło: Sprawozdania roczne Urząd Gminy Lelkowo.

5. Rynek pracy i zatrudnienie

Rynek pracy na terenie gminy jest ograniczony gdyż nie funkcjonują tu żadne większe przedsiębiorstwa. Ze względu na rolniczy charakter gminy głównym miejscem zatrudnienia jest sektor rolniczy. Działalność prowadzą i dają zatrudnienie jednostki samorządowe, urzędy i firmy prywatne, są to:

- Urząd Gminy w Lelkowie

- Urząd Pocztowy w Lelkowie
- Gminne Centrum Kultury w Lelkowie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelkowie
- Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Lelkowie
- Szkoła Podstawowa w Lelkowie
- Szkoła Podstawowa w Zagajach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lelkowie
- Leśnictwo Borek, Białobór i Jarzeń
- Placówka Straży Granicznej w Lelkowie
- Zakład Betoniarsko-Kamieniarski Roman Gałań w Lelkowie
- PPHU „GRANICA” Jerzy Wieliczko w Zagajach
- „GBG” Sp. z o.o. w Wyszku
- „MONTIS” Sp. z o.o. w Grabowcu

Ponadto sklepy różnych branż, firmy usługowe jedno lub dwuosobowe. Według ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez gminę, działalność gospodarczą prowadzi (posiada wpis) 71 przedsiębiorców.

Tabela 32

Podmioty gospodarcze wpisane do ewidencji działalności gospodarczej .

Podmioty gospodarcze	2015	2016
Razem	-	71

Źródło: CEIDG Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Lelkowie jest jednym z głównych problemów społecznych wpływających na poziom życia mieszkańców, stopa bezrobocia w roku 2015 wyniosła ok. 41%, a w roku 2016 wynosiła 39,3 %.

Bezrobotny, to osoba pozostająca bez pracy, nie ucząca się, gotowa do jej podjęcia i zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania urzędzie pracy, która ukończyła 18 lat oraz nie nabyła prawa do emerytury.

Długotrwale bezrobotnym jest osoba, która pozostaje trwale bez pracy przez rok i lub dłużej. Bezrobocie może mieć charakter sezonowy. Wyróżnia się również bezrobocie dobrowolne i przymusowe. Bezrobocie dobrowolne to pozostawanie bez pracy osób, które nie podejmują pracy ze względu na stawki płac, które ich zdaniem są zbyt niskie na rynku pracy. Bezrobocie przymusowe natomiast jest to pozostawanie bez pracy osób, które podjęłyby pracę za obowiązujące na rynku pracy stawki, ale nie ma dla nich wolnych miejsc pracy.

Na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie przedstawiamy dane liczbowe dotyczące osób bezrobotnych w gminie Lelkowie.

Tabela 33

Bezrobotni zarejestrowani w PUP w latach 2015 i 2016.

Bezrobotni zarejestrowani		2015	2016
Bezrobotni	Ogółem	411	399
	Kobiety	235	215
	Mężczyźni	176	184
Bezrobotni z prawem do zasiłku	Ogółem	47	59
	Kobiety	21	24
	Mężczyźni	26	35

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Tabela 34

Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg wieku.

Wiek	2015			2016		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
18-24	66	42	24	60	38	22
25-34	121	75	46	116	63	53
35-44	83	41	42	85	45	40
45-54	87	55	32	77	52	25
55 i więcej	54	22	32	61	17	44
Razem	411	235	176	399	215	184

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Tabela 35

Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg wykształcenia.

Wykształcenie	2015			2016		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Wyższe	11	11	0	12	10	2
Policealne i średnie zawodowe	68	44	24	64	42	22
Średnie ogólnokształcące	18	13	5	25	16	9
Zasadnicze zawodowe	125	63	62	120	56	64
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	189	104	85	178	91	87
Razem	411	235	176	399	215	184

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Tabela 36

Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg czasu pozostawania bez pracy.

Czas pozostawania bez pracy	2015	2016
Do 1 m-ca	20	21
1-3 m-mcy	93	102
3-6 m-cy	39	51
6-12 m-cy	49	50
12-24 m-cy	82	60
Powyżej 24 m-cy	128	115
Razem	411	399

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Tabela 37

Długotrwale bezrobotni zarejestrowani w PUP.

Wyszczególnienie	2015	2016
Długotrwale bezrobotni łącznie	312	273
Do 25 roku życia	41	31
Powyżej 50 roku życia	75	72
Bez kwalifikacji zawodowych	113	99
Samotnie wychowujący dziecko do 7 roku życia	56	52
Niepełnosprawni	9	6

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie.

Z danych statystycznych wynika, że liczba bezrobotnych maleje, ale jest to ciągle główny problem znacznej części mieszkańców naszej gminy. Bez pracy pozostają osoby w różnym wieku, są to szczególnie osoby bez kwalifikacji zawodowych z niskim wykształceniem. Wśród bezrobotnych przeważają kobiety.

6. Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.

Bezpieczeństwo publiczne.

Według oficjalnych danych otrzymanych z Komendy Powiatowej w Braniewie – Posterunek Policji w Pieniężnie, przestępstwa popełnione na terenie Gminy Lelkowo przedstawiały się następująco:

Tabela 38

Szczegółowy wykaz przestępstw popełnionych na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.

Kategoria przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	
	2015	2016

Przeciwko życiu i zdrowiu	-	1
Przeciwko bezpieczeństwu publicznemu	-	-
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	3	4
Przeciwko wolności	-	-
Przeciw rodzinie i opiece	2	3
Przeciw mieniu	-	-
Kierowanie pojazdami pomimo zakazu	0	0
Narkotyki	0	0
Ogółem	5	8

Źródło: Dane statystyczne z Posterunku Policji w Pieniężnie.

Tabela 39

Przestępstwa popełnione przez nieletnich na terenie Gminy Lełkowo w latach 2015 i 2016.

Kategoria przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	
	2015	2016
Kryminalne	-	-
Narkotykowe	-	-
Uszkodzenie mienia	-	1
Kradzież rzeczy cudzej	-	1
Kradzież samochodów	-	0
Kradzież z włamaniem	-	-
Bójki i pobicia	-	-
Ogółem	-	2

Źródło: Dane statystyczne z Posterunku Policji w Pieniężnie.

Wypadki drogowe, ich skutki oraz kolizje drogowe jakie powstały w latach 2015-2016 obrazuje poniższa tabela:

Tabela 40

Wypadki, kolizje drogowe na terenie Gminy Lełkowo w latach 2015 i 2016.

Kategoria	2015	2016
Liczba wypadków ogółem	-	3
Zabici w wypadkach drogowych	-	0
Ranni w wypadkach drogowych	-	-
Kolizje drogowe	-	-

Źródło: Dane statystyczne z Posterunku Policji w Pieniężnie.

Wykluczenia społeczne.

Patologie stanowią ogromny problem dla współczesnego społeczeństwa. Podstawą ich powstawania są zjawiska związane z życiem jednostki, określone mianem patologii indywidualnej, zjawiskiem związanym z życiem rodziny noszące nazwę patologii rodziny i ujemne zjawiska powstające w grupach społecznych.

Do zachowań patologicznych, najczęściej występujących wśród społeczeństwa, zaliczyć można między innymi:

- alkoholizm,
- przemoc w rodzinie,
- narkomania.

ALKOHOLIZM

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która rozwija się bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Charakteryzują ją przede wszystkim takie zjawiska jak:

- codzienne wypijanie alkoholu w celu utrzymania zadowalającego funkcjonowania,
- regularne ale ograniczone do weekendów picie dużych ilości alkoholu,
- ciągi picia występujące na przemian z okresami trzeźwości,
- zmiany tolerancji na alkohol,
- utrata kontroli nad piciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniu od alkoholu możemy mówić wówczas, gdy co najmniej trzy spośród wymienionych objawów występowały, co najmniej 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Nadużywanie alkoholu stanowi obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych, którą muszą zajmować się społeczności lokalne. Sytuacja społeczno gospodarcza (bezrobocie, ubóstwo), powoduje nasilenie się problemów związanych z obecnością alkoholu w polskich rodzinach. Są to nie tylko problemy zdrowotne, ale także problemy dotyczące utrzymania prawidłowych relacji w rodzinie i środowisku (tj. problem przemocy w rodzinie, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich, zakłócanie porządku publicznego), problemy z odnalezieniem się na konkurencyjnym rynku pracy.

Alkohol powoduje negatywne skutki nie tylko dla osób, które po nie sięgają ale przede wszystkim wyrządzają szkodę całej rodzinie. Obciążenie budżetu rodziny wydatkami na alkohol, bardzo często skutkuje tym, iż osoby uzależnione lub ich rodziny z powodu trudnej sytuacji zgłaszają się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z prośbą o udzielenie pomocy. Ze

statystyk Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lelkowie wynika, iż z powodu uzależnienia alkoholowego lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny, udzielono pomocy:

- w 2015r. dla 19 rodzin, a w 2016r. dla 23 rodzin.

Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezsprzecznie jeden z większych problemów. Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu niezależnie od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. W wielu środowiskach, domostwach daje się zauważyć zjawisko „diedziczenia” alkoholizmu.

Odzwierciedleniem problemu jakim jest alkoholizm są poniższe dane zawarte w tabelach otrzymane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej na terenie Gminy Lelkowo.

Tabela 41

Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy wspierająco-motywuujące.

Rok	Ilość członków rodzin z którymi przeprowadzono rozmowy wspierająco-motywuujące
2015	7
2016	6

Źródło: Roczne sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych za 2015r. i 2016r.

Tabela 42

Liczba osób, z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu.

Rok	Ilość osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące
2015	13
2016	17

Źródło: Roczne sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych za 2015r. i 2016r.

Tabela 43

Liczba osób, wobec których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Rok	Ilość osób wobec, których skierowano wnioski do sądu
2015	2
2016	2

Źródło: Roczne sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych za 2015r. i 2016r.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Lelkowo podejmuje względem osób i rodzin z problemami uzależnienia następujące czynności:

- przeprowadza rozmowy profilaktyczne z osobami nadużywającymi alkoholu,
- kieruje osoby uzależnione do Puls w Braniewie, w celu zdiagnozowania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i podjęcia zaleceń terapeuty dla wskazanego uczestnika postępowania,
- kierowanie osób uzależnionych do Sądu w celu podjęcia leczenia,
- organizowanie spektakli terapeutycznych dla dzieci i ich rodzin z psychologiem,
- udzielanie rodzinom, w których przejawia się problem alkoholizmu pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Na terenie Gminy Lelkowo w 2015r. jak i w 2016r. realizowane były programy profilaktyczne. W 2015r. z programów profilaktycznych skorzystało 971 osób (ogółem) uczniów, nauczycieli, wychowawców, pedagogów, rodziców natomiast w 2016r. 784 osób (ogółem) uczniów, nauczycieli, wychowawców, pedagogów, rodziców.

Również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywały się pozalekcyjne zajęcia sportowe:

- w 2015r. z w/w zajęć skorzystało 26 uczniów – przeznaczono na to kwotę 7.131,02zł., natomiast,
- w 2016r. z zajęć skorzystało 32 uczniów – przeznaczono na to kwotę 6.704,64zł.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podczas swych działań kontroluje również niektóre punkty sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela poniżej zawiera informacje o punktach sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015-2016.

Tabela 44

Punkty sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.

Wyszczególnienie	2015	2016
Sklepy	12	12
Punkty gastronomiczne, bary, restauracje i kawiarnie	4	5
Razem	16	17

Źródło: Urząd Gminy w Lelkowie.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie, jest bardzo częstym zjawiskiem towarzyszącym uzależnieniom. Jest działaniem zamierzonym skierowanym przeciw członkowi rodziny wykorzystując przewagę siły, naruszając prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkodę na zdrowiu fizycznym i psychicznym.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą – ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np.: prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody.

Wyróżnia się następujące rodzaje i formy przemocy:

- przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, kopanie, obezwładnianie itp.;

- przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, kontrolowanie, ograniczenie itp.;
- przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych itp.;
- przemoc ekonomiczna i zaniedbanie – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny itp.;

Na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Braniewie Posterunek Policji w Pieniężnie oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, zjawisko przemocy na terenie Gminy Lelkowo, przedstawia się następująco:

Dane za 2015r. i 2016r.

	2015r.	2016r.
- Liczba założonych Niebieskich Kart - A		
dotyczących przemocy w rodzinie:	23	14
- Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	29	10
- Liczba sprawców przemocy domowej	18	8

NARKOMANIA

Nadużywanie narkotyków, tak jak nadużywanie alkoholu jest obecnie poważną kwestią społeczną. Narkotyki wyrządzają zarówno szkodę dla osób, które po nie sięgają jak również dla całej rodziny.

Do najczęstszych zjawisk wskazujących na ryzyko sięgania po narkotyki należą:

- dobre usytuowanie materialne powiązane często z „zapracowaniem rodziców” – zbytnie zajęcie pracą zawodową, biznesem, działaniem społecznym,
- konflikty w rodzinie i małżeństwie – brak porozumienia między rodzicami, małżonkami,
- rozbite rodziny – dzieci wychowywane przez samotnych rodziców,
- wpływ otoczenia – zmiana środowiska, wagarowanie, wczesne picie alkoholu itp.

Liczbę osób nadużywających i uzależnionych od narkotyków trudno precyzyjnie oszacować ze względu na częste zmiany miejsca zamieszkania przez młodzież w związku z nauką w szkole.

Z danych otrzymanych z Posterunku Policji w Pienieźnie wynika, iż w przeciągu 2015-2016r. na terenie Gminy Lelkowo nie zanotowano popełnionych przestępstw w związku z narkotykami.

Bierność społeczna.

Bierność społeczna, przejawia się na terenie Gminy Lelkowo, głównie wśród dzieci i młodzieży. Występuje najczęściej na skutek niekorzystnego oddziaływania wychowawczego oraz nieprawidłowych postaw rodziców. Przejawiają się one w izolowaniu się w kręgu najbliższej rodziny oraz unikaniu wszelkich kontaktów towarzyskich. Postawa niechęci rodziców w stosunku do określonych osób sprzyja kształtowaniu się podobnej postawy u dziecka, utrudniając nawiązywanie przez nie kontaktów społecznych oraz wpływając hamująco na jego aktywność. Dzieci biernie społecznie są nieśmiałe, małomówne. Wykazują niewielkie zainteresowanie otoczeniem, są mało spostrzegawcze, nie ujawniają inicjatyw. Wolniej działają, wolniej spostrzegają i myślą. Bardzo często dzieci biernie społecznie charakteryzuje raczej mierna inteligencja. Bardzo często nie posiadają określonych zamiłowań i zainteresowań. Często bywają ze strony swoich rówieśników potępiane i stają się przedmiotem agresji, przyjmującej formę przezwisk, złośliwych uwag. Są małomówne, ciche, powolne, stroniące od gromady, niechętnie biorą udział w zespołowych grach, wycieczkach, nie garną się do sportu. Dzieci takie szukają cichego konta, są niezaradne mają mało inicjatyw. Żyją własnym życiem wewnętrznym.

Bierność społeczna bywa również następstwem zbytniego ograniczenia przez rodziców aktywności, wskutek czego nie przejawia ono inicjatyw oraz nie ma należycie ukształtowanych nawyków samodzielnego działania. Uwarunkowane ograniczenie zahamowanie aktywności może powstać również na tle nerwicowym. Jednym z nich jest nieprawidłowe działanie narządów wewnętrznych, wywołane stanem zwiększonego napięcia nerwowego oraz towarzyszących mu przykrych przeżyć emocjonalnych tj. lęk, strach, ból, obawa. Zahamowanie aktywności oraz związana z tym postawa bierności bywa następstwem doznanych urazów psychicznych. Na wytworzenie się bierności społecznej dzieci i młodzieży wpływa również obniżona samoocena oraz związane z nią poczucie mniejszej wartości określane również mianem poczucia upośledzenia lub poczucia niższości. Poczucie niższości jak również poczucie mniejszej wartości bywa także następstwem słabo rozwiniętych zdolności, niska pozycja społeczna i niekorzystne środowiskowe warunki życia. W dużej mierze są to dzieci pochodzące z rodzin gorzej usytuowanych materialnie, o niskich wzorach sukcesu społecznego. Dzieci, gdzie w rodzinie przejawia się alkoholizm i przemoc w rodzinie.

Główne objawy bierności zaobserwowane na terenie Gminy Lelkowo to:

- brak zaangażowania młodzieży,
- obojętność w różnych sytuacjach społecznych,
- brak aktywności, inicjatywy i wytrwałości w dążeniu do celu,
- niepożądane zachowania młodzieży wobec innych osób,
- niedostosowanie sposobu zachowania i działania do zaistniałych sytuacji,
- wykazywani braku chęci do jakiegokolwiek współpracy, nieufność, poczucie wrogiego stosunku otoczenia do siebie, kłamliwość bez skrupów we własnej obronie,
- obciążenie innych skutkami swego postępowania,
- lekkomyślność, brak krytycyzmu wobec siebie samych, wobec swego zachowania i postępowania zagrażającego bezpieczeństwu innych,
- brak uznania do jakichkolwiek autorytetów.

2.4.2. Zidentyfikowane problemy społeczne i ich przyczyny.

Problem społeczny	Przyczyna problemu społecznego
1. Brak zakładów pracy	- obszar typowo rolniczy, - produkcja rolnicza nieprzetworzona, - brak inwestorów zewnętrznych, - niekorzystne położenie przy granicy państwa, duża odległość do większych miast, - niedostateczna komunikacja publiczna, - zły stan dróg.
2. Bezrobocie	- brak ofert pracy na rynku lokalnym, - brak postaw przedsiębiorczych, - ograniczone możliwości przekwalifikowywania się, - niskie wykształcenie i kwalifikacje bezrobotnych, - mała aktywność w poszukiwaniu pracy i zdobywaniu nowych kwalifikacji, - ograniczenia komunikacyjne i wiekowe, - rozbudowana pomoc społeczna, - brak motywacji do podjęcia pracy (niskie

	wynagrodzenie),
3. Ucieczka młodych wykształconych ludzi z gminy	- brak atrakcyjnych finansowo ofert pracy, - brak perspektyw ciekawego życia, - zatracenie tożsamości lokalnej, - brak mieszkań, - ograniczone możliwości dalszego rozwoju,
4. Alkoholizm i przemoc w rodzinie	- brak pracy, nadmiar czasu wolnego, - dziedziczenie złych wzorców, nawyków, - problemy osobiste, brak pomocy specjalistów, - niezaradność życiowa, - łatwy dostęp do taniego alkoholu, - brak odpowiedzialności za rodzinę, - brak świadomości problemu, - uzależnienie od alkoholu wywołuje agresję, - nieumiejętność radzenia sobie z emocjami, - ukrywanie problemów, wstydlivość tematu, - bezkarność.
5. Niedostateczna pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym	- samotność, brak wsparcia rodziny, - niskie dochody, - brak domu całodziennego pobytu, - brak wykwalifikowanych opiekunek, - utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, - brak infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, - brak ofert wspólnego spędzania czasu, - małe zainteresowanie społeczności lokalnej problemami osób starszych oraz niepełnosprawnych.
6. Niedostateczna ochrona zdrowia	- ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów ze względu na odległość, niedostateczną komunikację publiczną, brak specjalistów na miejscu, - zbyt mało badań profilaktycznych na miejscu np.: usg, rtg. płuc itp. - ograniczona opieka stomatologiczna, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, - brak działań profilaktycznych promujących badania okresowe, zdrowy tryb życia.
7. Brak mieszkań	- małe zasoby mieszkań komunalnych, brak rezerw lokalowych, - brak budownictwa socjalnego, - brak budownictwa społecznego, - brak domu pomocy społecznej, - małe zainteresowanie budownictwem indywidualnym. - brak mieszkań chronionych.

8. Brak integracji mieszkańców, bierność społeczna	- wąska oferta dla młodzieży i dorosłych wspólnego spędzania czasu wolnego, - brak liderów lokalnych, organizacji pozarządowych zachęcających do działania, - niska aktywność społeczna, - zakłócona komunikacja międzyludzka, - brak zrozumienia potrzeby integracji, - przedkładanie pracy, dóbr materialnych nad potrzeby kulturalno-rozrywkowe.
9. Słabo wykształcone społeczeństwo	- ograniczony dostęp do edukacji na poziomie szkół średnich i wyższych (ubóstwo, słaby system komunikacji publicznej), - niechęć młodzieży do kontynuowania nauki, złe wzorce środowiskowe, - wąska oferta edukacyjna dla dzieci, młodzieży .

2.5. Kapitał społeczny gminy

Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej

Zakres działania:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie z instytucjami, stowarzyszeniami oraz organizacjami społecznymi,
- Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych, ekologicznych,
- Rozwijanie wśród członków OSP kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej oraz samopomocowej.

Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „Granica”

Zakres działania:

- propagowanie i tworzenie warunków do rozwoju sportu,
- organizacja sekcji sportowych w różnych grupach wiekowych,
- prowadzenie szkoleń, treningów, kursów itp.,
- organizowanie oraz udział w zawodach i imprezach sportowych,
- prowadzenie pracy wychowawczej wśród członków Klubu,
- propagowanie sportu wśród społeczeństwa,
- zarządzanie i dbanie o posiadany obiekt sportowy.

Stowarzyszenie Uczniowski Klub Sportowy „Lider”

Zakres działania:

- organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów, rozwój sprawności fizycznej i umysłowej,
- angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności sportowej, rozwijanie zainteresowań w różnych dziedzinach sportu,
- udział w imprezach sportowych lokalnych i ponadlokalnych,
- kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez rywalizację sportową,
- rozwijanie współzawodnictwa sportowego z uwzględnieniem funkcji zdrowotnych i rozwojowych.

Związek Ukraińców w Polsce Koło w Lełkowie

Zakres działania:

- dbanie o zachowanie tożsamości kulturowej i świadomości narodowej.
- organizowanie, upowszechnianie i promocja kultury ukraińskiej,
- oddziaływanie na różne sfery życia społecznego i publicznego dla stworzenia właściwych warunków życia mniejszości ukraińskiej,
- reprezentowanie społeczności ukraińskiej wobec władz państwowych, samorządowych i instytucji publicznych,
- działanie na rzecz wzajemnego szacunku między narodami i przewyższania uprzedzeń,
- krzewienie wartości humanistycznych w życiu społecznym,
- udział w życiu publicznym i integracja społeczna.

Związek Emerytów i Rencistów – Koło Terenowe

Zakres działania:

- uczestnictwo w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi,
- organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów i inwalidów,
- organizowanie i prowadzenie klubów, grup tematycznych.

Związek Niewidomych – Koło Terenowe

Zakres działania:

- prowadzenie rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej niewidomych dorosłych i dzieci,
- działania na rzecz zaopatrzenia niewidomych w sprzęt rehabilitacyjny,
- organizowanie różnych form działalności kulturalnej i artystycznej, a także sportu, turystyki i rekreacji oraz wypoczynku,
- udział w konferencjach, sympozjach, spotkaniach i konkursach,
- organizowanie indywidualnej pomocy dla członków w rozwiązywaniu życiowych problemów.

Lelkowskie Koło Kobiet „Warmianka” (koło nieformalne)

Zakres działania:

- prowadzenie działalności kulturalno-rozrywkowej w środowisku lokalnym,
- współpraca z organizacjami i instytucjami w zakresie rozwoju integracji społecznej,
- organizowanie wyjazdów do kina teatru, wycieczek studyjnych i turystycznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie spotkań tematycznych,
- organizowanie usług kulinarnych z okazji imprez okolicznościowych, świąt itp.

Szkoły Podstawowe

Zakres działania:

- umożliwianie zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do dalszej edukacji,
- tworzenie klimatu sprzyjającego realizacji celów i zasad określonych w ustawie o systemie oświaty,
- pomoc absolwentom w świadomym wyborze kierunków dalszego kształcenia,
- sprawowanie opieki nad uczniami i dbanie o ich bezpieczeństwo,
- kształtowanie postaw dojrzałej osobowości, odznaczającej się otwartością na innych ludzi, życzliwością wobec innych oraz odpowiedzialnością za drugiego człowieka,
- rozwijanie wrażliwości, pogłębianie miłości i szacunku do Ojczyzny,
- poszanowanie indywidualności ucznia, umożliwianie rozwijania zainteresowań,

- udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zakres działania:

- wspieranie osób i rodzin w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, tworzenie warunków godnego życia,
- zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, wspieranie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- praca socjalna i rozwój infrastruktury socjalnej,
- analizowanie i ocenianie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.

Gminne Centrum Kultury w Lełkowie

W skład Gminnego Centrum Kultury wchodzi:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury w Lełkowie
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna w Lełkowie
- 3) Filie Gminnej Biblioteki Publicznej w Zagajach i Wyszku

Zakres działalności

Przedmiotem działania Centrum jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców gminy w zakresie kultury, a w szczególności :

- Rozpoznawanie , rozbudzanie, zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych dorosłych, młodzieży i dzieci .
- Edukacja kulturalna oraz wychowanie przez sztukę.
- Tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką.
- Współdziałanie stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, instytucjami, zakładami pracy , oświatą oraz innymi organizacjami w zakresie rozwijania różnych form kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania wolnego czasu itp.
- Organizowanie imprez artystycznych i spotkań okolicznościowych np. Dzień Matki, Dzień Dziecka , dzień Seniora itp.

Biblioteka

- Udostępnianie książek, czasopism i innych materiałów bibliotecznych.

- Upowszechnianie i popularyzacja czytelnictwa poprzez różnorodne formy pracy z książką i czytelnikiem.
- Prowadzenie działalności informacyjnej i kulturalnej.
- Planowanie zakupu książek, czasopism i innych materiałów bibliotecznych .
- Gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych zgodnie z obowiązującymi normami
- Prowadzenie sprawozdawczości i statystyki bibliotecznej

Świetlice

Na terenie gminy funkcjonuje 8 świetlic wiejskich: w Lełkowie, Wyszku, Głębocku, Zagajach, Bieńkowie, Dębowcu, Krzekotach, Sówkach . Działalność świetlic nadzoruje Gminne Centrum Kultury w Lełkowie.

Świetlice są głównym ośrodkiem życia kulturalnego w środowisku lokalnym.

Podstawowym zadaniem świetlic jest uczenie i organizowanie wolnego czasu poprzez uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych , kulturalnych , rekreacyjno-sportowych.

Charakter świetlic tworzą głównie dzieci i młodzież, które przychodząc, sugerują czego oczekują i jakie są ich potrzeby. Zajęcia prowadzone w świetlicach wynikają z ich potrzeb i zainteresowań

Działalność świetlic oparta jest na prowadzeniu stałych zajęć oraz organizowaniu imprez kulturalnych w szczególności dla dzieci i młodzieży. Zajęcia uwzględniają zainteresowania uczestników: plastyczne, muzyczne , teatralne , sportowe, różnorodne gry i zabawy.

3. KIERUNKI ROZWOJU GMINY

3.1. Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy gminy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele. Osiągnięcie stanu przedstawionego w wizji rozwoju wymaga sprecyzowania obszarów działań w ramach, których realizowane będą poszczególne zamierzenia.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo **wizję sformułowano w następujący sposób:**

Gmina Lelkowo jest miejscem umożliwiającym wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy, w tym szczególnie:

- tworzenie miejsc pracy w gospodarstwach rolnych,
- nowoczesną edukację dzieci, młodzieży i dorosłych,
- dobrą opiekę medyczną i socjalną,
- współpracę i integrację mieszkańców i instytucji,
- ograniczenie wykluczenia społecznego.

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować plan działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji.

3.2. Cele główne i szczegółowe

Cel strategiczny:

*Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lelkowo, życie wolne od zagrożeń,
zintegrowana społeczność.*

W trakcie konsultacji społecznych z przedstawicielami różnych grup społecznych zidentyfikowano problemy społeczne, a następnie określono cel strategiczny oraz cele główne i szczegółowe dla obszarów problemowych.

Problem społeczny	Obszar problemowy	Cel główny
1. Brak zakładów pracy	1. Rynek pracy	1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia
2. Bezrobocie		
3. Ucieczka młodych wykształconych ludzi z gminy		
4. Niedostateczna ochrona zdrowia	2. Ochrona zdrowia	2. Dostosowanie usług medycznych do potrzeb społeczności lokalnej
5. Niedostateczna pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym	3. Pomoc społeczna dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych	3. Rozwój wszechstronnej pomocy dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych
6. Słabo wykształcone społeczeństwo	4. Edukacja publiczna	4. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rozwijającego się społeczeństwa
7. Alkoholizm i przemoc w rodzinie	5. Uzależnienia i przemoc w rodzinie	5. Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie
8. Brak mieszkań	6. Brak budownictwa mieszkaniowego	6. Zwiększenie zasobów mieszkaniowych poprzez prężną gospodarkę mieszkaniową
9. Brak integracji mieszkańców, bierność społeczna	7. Niedostateczna integracja społeczna	7. Aktywizacja społeczna mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Obszar problemowy – rynek pracy

Cel główny: Zmniejszenie poziomu bezrobocia

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie nowych miejsc pracy.
2. Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych.
3. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienie

Obszar problemowy – ochrona zdrowia

Cel główny: dostosowanie usług medycznych do potrzeb społeczności lokalnej.

Cele szczegółowe:

1. Rozszerzenie usług medycznych o usługi specjalistyczne.
2. Działania profilaktyczne nt. badań okresowych i zdrowego trybu życia.

Obszar problemowy – pomoc społeczna dla osób starych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych

Cel główny: Rozwój wszechstronnej pomocy dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych.
2. Organizowanie opieki w domu dla osób przewlekle chorych.
3. Likwidacja barier komunikacyjnych i architektonicznych.
4. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych.

Obszar problemowy – edukacja publiczna

Cel główny: Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rozwijającego się społeczeństwa

Cele szczegółowe:

1. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla wszystkich grup społecznych.
2. Likwidacja barier utrudniających dostęp do edukacji.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez różne formy wsparcia.

Obszar problemowy – uzależnienia i przemoc w rodzinie

Cel główny: Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Cele szczegółowe:

1. Rozwój poradnictwa specjalistycznego, zwiększenie zasobów osobowych i instytucjonalnych.
2. Wsparcie dla rodzin/osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie.
3. Profilaktyka i ograniczanie zjawisk sprzyjających uzależnieniu i przemocy.
4. Zmiana postaw społecznych wobec uzależnień.

Obszar problemowy- brak budownictwa mieszkaniowego

Cel główny: Zwiększenie zasobów mieszkaniowych poprzez prężną gospodarkę mieszkaniową.

Cele szczegółowe:

1. Utworzenie rezerw lokalowych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, bezdomnych, eksmitowanych.
2. Budowa małych mieszkań socjalnych.
3. Poszukiwanie alternatywnych sposobów zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych np. rozwój budownictwa społecznego.
4. Budowa mieszkań chronionych lub adaptacja mieszkań na mieszkania chronione, z wykorzystaniem środków unijnych.

Obszar problemowy – niedostateczna integracja społeczna

Cel główny: Aktywizacja społeczna mieszkańców

Cele szczegółowe:

1. Pobudzenie aktywności społecznej.
2. Wspieranie inicjatyw lokalnych, w tym organizacji pozarządowych.
3. Rozwój zainteresowań młodzieży i dorosłych.
4. Rozwój wolontariatu.
5. Poszerzenie oferty imprez kulturalnych powszechnie dostępnych.

Następnie określono działania, dzięki którym cele zostaną osiągnięte. Przypisano do nich podmioty koordynujące realizację, określono wskaźniki osiągania celu oraz wskazano źródła finansowa

3.3. Opis realizacji zadań

1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie Lelkowo

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Tworzenie nowych miejsc pracy					
1.	Współpraca z PUP w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia: - organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego, - organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Szkoły	Liczba osób zatrudnionych w różnych formach zatrudnienia. Liczba jednostek /pracodawców/ realizujących zatrudnienie	Fundusz Pracy, Budżet Gminy, Europejski Fundusz Społeczny (EFS) Budżet własny
2.	Tworzenie klimatu sprzyjającego tworzeniu miejsc pracy przez inwestorów i gospodarstwa rolne.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, GOPS	Formy wsparcia pracodawców. Ilość akcji promocyjnych	Budżet gminy
3.	Współudział w programach na rzecz zatrudnienia realizowanych np. w EFS.	2014-2020	Urząd Gminy, GOPS,	Ilość programów, liczba zatrudnionych osób w ramach realizacji programu	Budżet gminy. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych					
1.	Pomoc w poszukiwaniu ofert pracy, stworzenie punktu informacyjnego.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy	Liczba ofert pracy, ilość udzielonych informacji	Budżet gminy

2.	Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia: - aktywizacja zawodowa , przyuczenie do zawodu, - edukacja w formie szkoleń, kursów, - doradztwo zawodowe prawników, psychologów, pracowników socjalnych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe	Liczba podejmowanych działań, liczba osób korzystających z różnych form wsparcia	Europejski Fundusz Społeczny, budżet gminy
Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienie					
1.	Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw poprzez ulgi podatkowe i partycypowanie w kosztach zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Liczba osób, które skorzystały z ulg, wysokość nakładów finansowych na tworzenie miejsc pracy	Budżet gminy, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)
2.	Prowadzenie kursów przekwalifikowujących osoby bezrobotne oraz czynne zawodowo.	2018 – praca ciągła	Jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe	Liczba kursów Liczba osób uczestniczących w kursach	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich
3.	Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi turystyki i agroturystyki.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba obiektów turystycznych, ilość miejsc noclegowych, liczba akcji promocyjnych	Budżet gminy, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Budżet własny

2. Dostosowanie usług medycznych do potrzeb społeczności lokalnej

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Rozszerzenie usług medycznych o usługi specjalistyczne					
1.	Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu dostępu do specjalistycznych usług medycznych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Szkoły	Liczba podjętych działań, Liczba osób objętych usługami w wyniku prowadzonych działań	Budżet gminy, Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia
Działania profilaktyczne pod kątem badań okresowych i zdrowego trybu życia					
1.	Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez pogadanki, prelekcje, programy.	2018 – praca ciągła	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych spotkań, Liczba uczestników na prelekcjach, pogadankach itp.	Budżet gminy, Europejski Fundusz Społeczny
2.	Propagowanie zachowań prozdrowotnych, organizowanie okresowych badań w gminie.	2009 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,	Liczba organizowanych badań. Liczba osób objętych badaniami	Budżet gminy, Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia

3. **Rozwój wszechstronnej pomocy dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych.**

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych					
1.	Rozszerzenie usług opiekuńczych poza zakres określony w ustawie o pomocy społecznej, objęcie usługami większej grupy osób.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe,	Liczba osób objętych usługami. Liczba zaangażowanych opiekunów, wolontariuszy	Budżet gminy, PPWOW
2.	Propagowanie działań samopomocowych, pomoc sąsiedzka, grupy samopomocowe lidarskie itp.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z pomocy. Liczba osób świadczących pomoc	Budżet gminy, budżet państwa
3.	Promocja i wspieranie działań wolontariatu.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki samorządowe	Liczba akcji promocyjnych. Liczba wolontariuszy pozyskanych	Budżet gminy,
4.	Tworzenie Podmiotów Ekonomii Społecznej.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość powstałych placówek	EFS
Organizowanie opieki w domu dla osób przewlekle chorych					
1.	Organizowanie usług medycznych w domu, rehabilitacja w miejscu zamieszkania – specjalistyczne usługi opiekuńcze.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, CARITAS, organizacje pozarządowe	Liczba udzielonych usług w miejscu zamieszkania. Liczba przeszkolonych członków rodziny.	Budżet gminy, PFRON, EFS
2.	Pomoc w organizowaniu dostępu do sprzętu medycznego.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, CARITAS	Liczba wypożyczonego/zakupionego sprzętu	PFRON CARITAS
Likwidacja barier komunikacyjnych i architektonicznych					

1.	Zabezpieczenie środka transportu na spotkania tematyczne grup o różnej niepełnosprawności.	2018 - praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Liczba wyjazdów. Liczba przewiezionych osób. Ilość przejechanych km	Budżet gminy,
2.	Przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.	2018 – praca ciągła	Jednostki samorządowe, instytucje użyteczności publicznej	Liczba obiektów przystosowanych	Budżet gminy, EFS, PFRON
3.	Pomoc w korzystaniu z nowoczesnych środków komunikacji (telefon, Internet) oraz sprzętu gospodarstwa domowego.	2018 - praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych pomocą. Liczba zaangażowanych wolontariuszy	Środki własne i środki zewnętrzne
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych					
1.	Propagowanie i organizowanie usług mających na celu utrzymywanie kontaktów z rodzinami i środowiskiem: imprezy rekreacyjne, koła, kluby rozwijające zainteresowania indywidualne, imprezy integracyjne okolicznościowe, święta lokalne, festyny, pikniki dla rodzin itp.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe Szkoły Jednostki samorządowe	Liczba zorganizowanych usług. Liczba uczestników	Budżet Gminy, PPWOW, EFS, Budżet własny
2.	Aktywizowanie osób niepełnosprawnych do udziału w zajęciach ośrodków samopomocy.	2018 - praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	Budżet gminy, PFRON
3.	Tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z wsparcia	Budżet gminy, PFRON, EFS
4.	Zapobiegania wykluczeniu społecznemu: - spotkania integracyjne, - wyjazdy grupowe	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum	Liczba zorganizowanych spotkań, wyjazdów Liczba uczestników.	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich

			Kultury, organizacje pozarządowe		Budżet gminy
5.	Zajęcia korekcyjne dla dzieci i młodzieży.	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty	Liczba osób uczestniczących w zajęciach. Liczba godzin zajęć	Budżet gminy, PPWOW, EFS, Budżet własny
6.	Tworzenie klubów/grup integracyjnych dla osób starszych (spotkania z ciekawymi ludźmi).	2018 – praca ciągła	Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe	Liczba klubów/grup Liczba uczestników	Budżet gminy, PPWOW Budżet własny

4. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rozwijającego się społeczeństwa

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla wszystkich grup społecznych					
1.	Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty	Rodzaj i wartość zakupionego sprzętu	Budżet gminy, MEN, Fundacje, Fundusze unijne, EFS
2.	Opracowywanie i wdrażanie programów podnoszących wiedzę i zainteresowania wśród dzieci i młodzieży (kursy, zajęcia pozalekcyjne np. sportowe, muzyczne, nauka języków, wycieczki, wypoczynek zorganizowany),	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe,	Liczba wdrożonych programów, podjętych działań. Liczba dzieci i młodzieży uczestników programów	Budżet gminy, PPWOW, MEN, EFS, Budżet własny
3.	Opracowanie i wdrażanie programów podnoszących wiedzę i umiejętności osób dorosłych – kursy, szkolenia, spotkania edukacyjne, pogadanki, wyjazdy studyjne itp.	2018 – praca ciągła	Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne	Liczba podjętych działań. Liczba uczestników realizowanych działań	Budżet gminy, EFS, PPWOW
4.	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniając nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty, Gminne Centrum Kultury,	Liczba osób korzystających z doskonalenia zawodowego	Budżet gminy, MEN, EFS, Fundusz Doskonalenia Nauczycieli
Likwidacja barier utrudniających dostęp do edukacji					
1.	Likwidacja barier architektonicznych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Placówki oświaty	Liczba placówek oświaty bez barier architektonicznych	Budżet gminy, PFRON
2.	Opracowywanie i wdrażanie programu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Placówki Oświaty	Wdrożenie programu	Budżet gminy Budżet własny
3.	Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych dla dzieci z deficytem rozwojowym,	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Placówki oświaty	Ilość prowadzonych zajęć. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia	Budżet gminy, PPWOW, MEN

4.	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki oświaty, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba zrealizowanych programów. Liczba uczestników	Budżet gminy, Budżet państwa, Fundacje
5.	Rozszerzenie zakresu dowozu/rozwozu uczniów	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Liczba dodatkowo przejechanych km	Budżet gminy, MEN
Wyrównywanie form edukacyjnych poprzez różne formy wsparcia					
1.	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty	Liczba prowadzonych zajęć. Liczba uczestników	Budżet gminy, MEN
2.	Tworzenie w szkołach specjalistycznych stanowisk (dyżurów) pomocy psychologa.	2018 – praca ciągła	Placówki oświaty, Urząd Gminy	Ilość zaangażowanych osób	Budżet gminy, MEN, EFS
3.	Wdrażanie programów pomocy stypendialnej dla uczniów i studentów.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Placówki oświaty, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, inne organizacje/jednostki.	Ilość osób objętych pomocą	Budżet gminy, Budżet państwa

5. Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

	Termin	Podmiot	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
--	--------	---------	----------------------------	---------------------

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Działanie		realizacji	koordynujący realizację		
Rozwój poradnictwa specjalistycznego, zwiększenie zasobów osobowych i instytucjonalnych					
1.	Współpraca z Centrum Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.	2018 - praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Funkcjonujące Centrum Integracji Społecznej	Budżet gminy, EFS
2.	Utworzenie punktu doradztwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba dyżurów specjalistów Liczba udzielonych porad.	Budżet gminy, Budżet państwa
3.	Upowszechnianie informacji nt. możliwości wsparcia w sytuacji występowania przemocy.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Liczba wydanych ulotek, plakatów	Budżet gminy, EFS
Wsparcie dla rodzin/osób z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie					
1.	Tworzenie grup wsparcia np. klubów AA.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba działających grup, klubów AA	Budżet gminy, Budżet państwa
2.	Organizowanie warsztatów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018 – praca ciągła	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny,	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba uczestników	Budżet gminy, EFS

			Urząd Gminy, organizacje pozarządowe		
3.	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników	Budżet gminy, PPWOW
4.	Zwiększenie dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Upowszechnianie informacji o leczeniu uzależnienia - liczba osób, którym umożliwiono leczenie	Budżet gminy, Budżet państwa
Profilaktyka i ograniczanie zjawisk sprzyjających uzależnieniu i przemocy.					
1.	Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających kompleksowo.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów alkoholowych	Liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	Budżet gminy, EFS
2.	Wdrażanie programów profilaktycznych obejmujących różne grupy społeczne.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, Szkoły, Urząd Gminy	Liczba wdrożonych programów. Liczba uczestników.	Budżet gminy,
3.	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej- tworzenie świetlic.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Ilość świetlic. Liczba osób korzystających z świetlic	Budżet gminy, Fundacja Wspomagania Wsi, MPiPS,

4.	Podjęcie działań ograniczających dostęp do alkoholu szczególnie poza placówkami handlowymi.	2018 – praca ciągła	Policja	Liczba interwencji Policji. Ilość kar porządkowych.	Bez nakładów finansowych
Zmiana postaw społecznych wobec uzależnienia					
1.	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Liczba nawiązanych kontaktów, rozwiązanych problemów	Budżet gminy

6. Zwiększenie zasobów mieszkaniowych poprzez prężną gospodarkę mieszkaniową

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Utworzenie rezerw lokalowych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, bezdomnych, eksmitowanych					
1.	W planach inwestycyjnych gminy uwzględniać budownictwo socjalne.	2018-2028	Urząd Gminy	Realizacja zadania	Budżet gminy
2.	Budowa, remont małych mieszkań socjalnych dla osób w szczególnie trudnej sytuacji mieszkaniowej.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Liczba utworzonych lokali socjalnych	Budżet gminy,
3.	Tworzenie mieszkań rezerwowych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Liczba mieszkań rezerwowych	Budżet gminy,
4.	Budowa mieszkań chronionych lub adaptacja mieszkań na mieszkania chronione.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Liczba powstałych obiektów.	Budżet gminy, środki unijne

Poszukiwanie alternatywnych sposobów zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych					
1.	Wspieranie lub współuczestniczenie w rozwoju budownictwa mieszkaniowego np.: rozwój budownictwa społecznego.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Organizacje pozarządowe	Podjęte działania	Budżet gminy,
2.	Tworzenie niezbędnej infrastruktury, poprawiającej warunki mieszkaniowe.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy	Wykonane działania	Budżet gminy,

7. Aktywizacja społeczna mieszkańców

Działanie		Termin realizacji	Podmiot koordynujący realizację	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
Pobudzenie aktywności społecznej					
1.	Wspieranie inicjatyw lokalnych, w tym organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Podjęte działania	Budżet gminy, PPWOW
2.	Rozwój zainteresowań młodzieży i dorosłych problemami społecznymi.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury, Placówki oświaty	Liczba osób włączonych w rozwiązywanie problemów społecznych	Budżet gminy PPWOW
3.	Poszerzenie oferty imprez kulturalnych powszechnie dostępnych.	2018 – praca ciągła	Gminne Centrum Kultury, Organizacje pozarządowe	Liczba imprez zorganizowanych. Liczba uczestników	Budżet gminy, PPWOW
Wspieranie inicjatyw lokalnych, w tym organizacji pozarządowych					

1.	Wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie integracji.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Podjęte działania	Budżet gminy, PPWOW
2.	Pomoc organizacyjna, prawna i lokalowa powstającym i istniejącym organizacjom pozarządowym, grupom nieformalnym.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Podjęte działania	Budżet gminy, EFS,
3.	Organizowanie spotkań dla liderów, grup nieformalnych pracujących w środowisku lokalnym.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba uczestników.	Budżet gminy, PPWOW
4.	Upowszechnianie pozytywnych postaw społecznych.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Podjęte działania informacyjne	Bez nakładów finansowych
Rozwój zainteresowań młodzieży i dorosłych					
1.	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży.	2018 – praca ciągła	Gminne Centrum Kultury, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	Liczba godzin zorganizowanych zajęć. Liczba uczestników	Budżet gminy, PPWOW, MEN, EFS
Rozwój wolontariatu					
1.	Promowanie idei wolontariatu, pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy w rozwoju integracji społecznej.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe szkoły.	Ilość pozyskanych wolontariuszy	Bez nakładów finansowych
2.	Wspieranie wolontariuszy.	2018 – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Podjęte działania	Budżet gminy

3.	Inspirowanie młodzieży do uczestniczenia w imprezach integracyjnych.	2018 – praca ciągła	Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury,	Podjęte działania np. w szkołach, świetlicach	Bez nakładów finansowych
----	--	---------------------	--------------------------------------	---	--------------------------

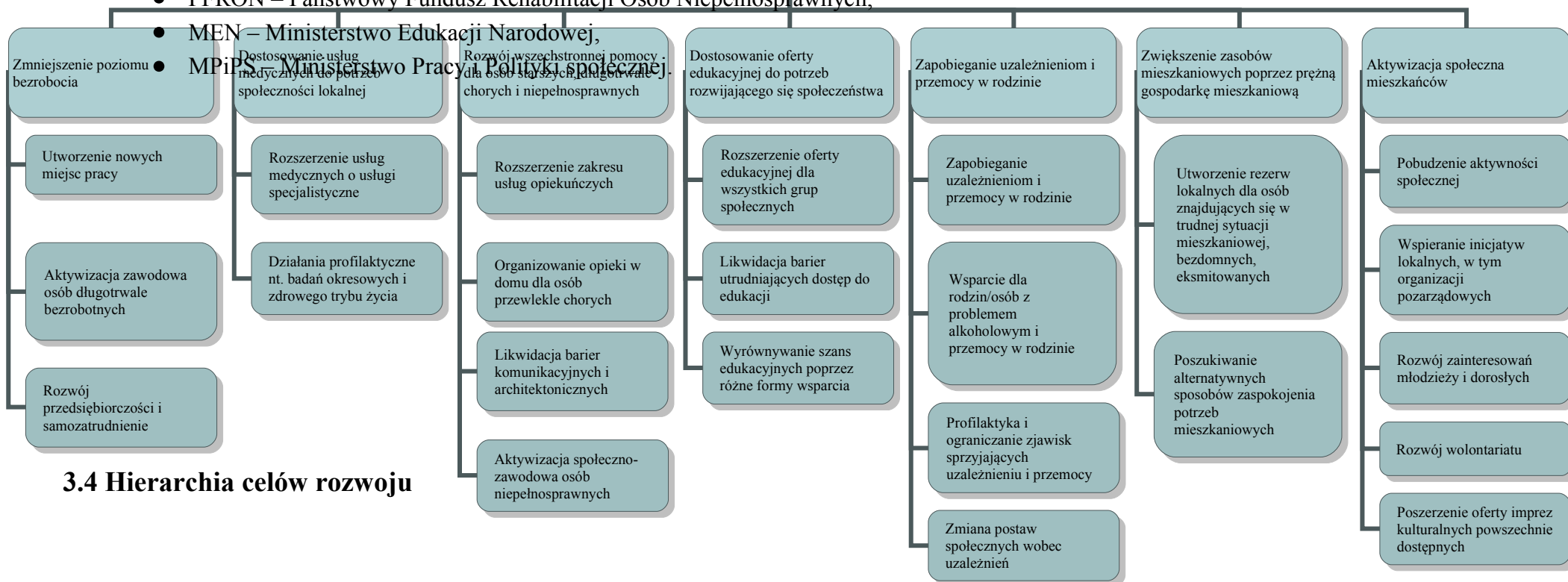
Gmina Lelkowo jest miejscem umożliwiającym wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy, w tym szczególnie:

- tworzenie miejsc pracy w gospodarstwach rolnych,
- nowoczesną edukację dzieci, młodzieży i dorosłych,
- dobrą opiekę medyczną i socjalną,
- współpracę i integrację mieszkańców i instytucji,
- ograniczenie wykluczenia społecznego

Należy wyjaśnić, że użyte skróty w opisie realizacji zadań należy czytać następująco:

- EFRR- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- EFS – Europejski Fundusz Społeczny
- PPWOW – Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich
- PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

- MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej,
- MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej.

3.4 Hierarchia celów rozwoju

4. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest w niektórych sytuacjach konieczne. W przypadku istotnych zmian sytuacji wewnętrznej w gminie lub uwarunkowań zewnętrznych, a także w wyniku ewaluacji dokumentu, może być przeprowadzony proces aktualizacji zapisów Strategii. Aktualizacja dokumentu będzie przeprowadzona w oparciu o społeczne konsultacje, a zakończeniem procesu aktualizacji jest podjęcie Uchwały Rady Gminy o przyjęciu dokumentu Strategii do realizacji.

Przystąpienie do realizacji stawia przed władzami gminy konieczności ustalenia sposobu zarządzania realizacją Strategii.

4.1. Koordynacja realizacji Strategii

Za realizację Strategii w Gminie Lelkowo odpowiada Wójt, natomiast wdrażanie koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 110 ust. 4, w kontekście art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Koordynację realizacji poszczególnych celów powierza się instytucjom gminnym, które zajmują się określonymi obszarami polityki społecznej. Wykonanie poszczególnych działań będzie zlecane jednostkom organizacyjnym gminy, podmiotom gospodarczym, organizacjom pozarządowym jako usługodawcom.

4.2. Ocena realizacji Strategii, monitoring i ewaluacja

W trakcie wdrażania Strategia będzie oceniana oraz będzie podlegała monitoringowi i ewaluacji. Wójt Gminy powoła Zespół Roboczy ds. Oceny Wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zadaniem zespołu będzie monitorowanie oraz ocena efektywności realizacji Strategii, przedstawianie wniosków, propozycji i opinii oraz zagrożeń realizacji jej założeń. Zespół będzie się zbierał zgodnie z potrzebami. Praca Zespołu polegać będzie na tworzeniu Rocznych Planów Działania i kontroli ich wykonania oraz na ewaluacji rezultatów wdrażania.

Roczny Plan Działania (RPD), to dokument operacyjny, wypracowany przez Zespół Roboczy ds. Oceny Wdrażania SRPS na podstawie projektu przedstawionego przez Koordynatora Strategii (Kierownika GOPS). RPD to uszczegółowienie działań Strategii, w zakresie – typów projektów, ich budżetu wyrażonego w PLN, wskaźników liczbowych oraz sposobu wdrażania. Sposób wdrażania powinien być dostosowany do istniejących zasobów i uwzględniać oprócz instytucji publicznych, także organizacje pozarządowe, przedstawicieli podmiotów gospodarczych i lokalnej społeczności. RPD będzie wprowadzany w życie zarządzeniem Wójta. W celu wypracowania RPD, Zespół będzie się spotykał w ostatnim kwartale roku poprzedzającego. Wzór RPD stanowi załącznik nr 2.

W celu oceny wdrażania Strategii, Zespół będzie się spotykał na początku roku. Podstawowym narzędziem oceny będzie RPD oraz sprawozdanie koordynatora, które będzie się odnosić do wszystkich elementów RPD. Wzór sprawozdania określa załącznik nr 3.

Ocena Zespołu wraz z wnioskami przedstawiona zostanie Wójtowi do zatwierdzenia.

Monitoring to systematyczna obserwacja rozwoju społecznego i ocena stopnia realizacji poszczególnych celów Strategii oraz modyfikacja kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą wynikać z zmian regulacji prawnych lub narastających problemów społecznych.

Monitoring wdrażania będzie prowadzony w trakcie realizacji, przez instytucje gminne, odpowiedzialne za określone obszary polityki społecznej.

Ewaluacja jest działalnością normatywną, z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzania nowych norm i procedur. Jest działalnością instrumentalną, a jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy niezbędnej przy podejmowaniu decyzji. W ewaluacji zostanie ocenione, czy cele Strategii są osiągnięte w zadowalającym stopniu i tempie.

Monitoring i ewaluacja wdrażania – w ramach monitoringu i ewaluacji Koordynator Strategii (Kierownik GOPS), sporządza sprawozdanie za dany rok, dla Zespołu ds. Oceny Wdrażania SRPS. Sprawozdanie wraz z wnioskami Zespół przedkłada Wójtowi.

4.3. Aktualizacja Strategii

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne Gminy oraz długookresowy charakter Strategii zachodzi konieczność aktualizowania dokumentu.

Proces aktualizacji Strategii jest związany z ewaluacją jej wdrażania. Na podstawie analizy danych zawartych w sprawozdaniu z ewaluacji wdrażania oraz konsultacji społecznych będzie dokonywana ocena aktualności Strategii. W przypadku zaistnienia konieczności, Strategia zostanie zaktualizowana lub Zespół ds. Aktualizacji/Opracowania powołany przez Wójta, opracuje nową wersję dokumentu. W roku 2028 zostanie wypracowana nowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo.

5. UWAGI KOŃCOWE

Niniejsza Strategia jest dokumentem strategicznym dla Gminy Lełkowo i odzwierciedla długofalowe zamierzenia i dążenia społeczności lokalnej. Jest dokumentem planistycznym, którego celem jest wskazanie działań eliminujących występujące na terenie gminy problemy społeczne. Dokument ma charakter ogólny, dlatego też będzie uszczegółowiony w Rocznych Planach Działania. RPD będą miały charakter operacyjny i będą realizowane przez usługodawców, pod nadzorem koordynatora wdrażania Strategii.

Pamiętać należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców, co spowoduje osiągnięcie założonego celu strategicznego:

„poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lełkowo, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność”.

Załącznik nr 1

Skład Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo

Skład Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo na lata 2018-2028, powołanego Zarządzeniem Wójta Gminy Lełkowo nr 9/2017 i 5/2018:

Agnieszka Stech	Sekretarz Gminy – przewodnicząca zespołu
Beata Klisz	Kierownik GOPS – z-ca przewodniczącego zespołu
Mieczysław Stec	Przewodniczący Rady Gminy – członek zespołu
Joanna Bujko	Dyrektor Gminnego Centrum Kultury – członek zespołu
Iwona Chojecka	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Lełkowie – członek zespołu
Halina Stechnacz-Buśko	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Zagajach
Jan Kłębucki	Sołtys – członek zespołu
Monika Stogowska	Przedstawiciel Policji – członek zespołu
Adam Hofman	Przedstawiciel Służby Zdrowia – członek zespołu
Iwona Zielińska-Kanclerz	Kierownik Referatu Spraw Społecznych – członek zespołu
Dorota Rymkiewicz	Inspektor w UG Lełkowo – członek zespołu.

Załącznik nr 2

Wzór Roczego Planu Działania

**Roczny Plan Działania do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Lelkowo
na rok.....**

1. Adres gminy

Województwo	
Miejscowość	
Nr domu	
Kod pocztowy	

2. Osoba do kontaktów roboczych

Imię	
Nazwisko	
Stanowisko	
Nr telefonu	
Nr faksu	
Adres poczty e-mail	

3. Ogólny opis zaplanowanych usług społecznych

--

4. Czy planowane usługi są zgodne z zapisami w planach strategicznych gminy (w tym w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych)?

TAK - proszę zacytować odpowiednie zapisy:

--

NIE - wyjaśnić rozbieżności:

--

5. Prognozowane działania, typy projektów, budżety, procedury

Działanie wg Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Typ projektu	Przewidziane środki na realizację (budżet)	Źródło finansowania (budżet gminy/ środki zewnętrzne)	Wskaźniki (w tym liczbowe) dla danego typu projektu	Termin realizacji (od, do)	Procedura – zewnętrzna (w przypadku finansowania zewnętrznego), wewnętrzna (konkurs/przetarg/zlecenie) – dopuszczeni usługodawcy

W sumie na realizację projektów przeznacza się.....zł (słownie złotych:.....).

6. Harmonogram wdrażania Rocznej Planu Działania:

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Działanie												

- 7. Oświadczam, że informacje zawarte w niniejszym opisie usług społecznych są prawdziwe i zgodne z zapisami w planach strategicznych gminy, w tym w szczególności w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wyrażam zgodę na udostępnienie niniejszego planu innym instytucjom oraz ekspertom dokonującym ewaluacji i oceny.**

Imię i nazwisko osoby uprawnionej	
Stanowisko	
Miejsce i data	
Podpis i pieczęć	

Załącznik nr 3

**Sprawozdanie z realizacji działań
zrealizowanych w ramach Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Lelkowo**

**Sprawozdanie z realizacji działań zrealizowanych w ramach Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo za rok**
(na potrzeby sprawozdawczości, oceny wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii)

Działanie wg Gminnej Strategii Rozwiązywania	Typ projekt u	Przewidzian e środki na realizację (budżet)	Źródło finansowani a (budżet gminy/	Wykorzystan e środki	Podmiot koordynujący realizację działania	Wskaźnik (w tym liczbowe) dla danego typu projektu	Termin realizacji (od, do)	Wskaźnik rezultatów	Szczegółowy opis działania
---	---------------------	--	--	-------------------------	--	---	-------------------------------	------------------------	-------------------------------

a Problemów Społecznych			środki zewnętrzne)						
ZMNIEJSZENIE POZIOMU BEZROBOCIA W GMINIE LELKOWO									
Tworzenie nowych miejsc pracy									
Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych									
Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienie									
DOSTOSOWANIE USŁUG MEDYCZNYCH DO POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ									
Rozszerzenie usług medycznych o usługi specjalistyczne									
Działania profilaktyczne pod kątem badań okresowych i zdrowego trybu życia									
ROZWÓJ WSZECHSTRONNEJ POMOCY DLA OSÓB STARSZYCH, DŁUGOTRWALE CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH									
Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych									
Organizowanie opieki w domu dla osób przewlekle chorych									
Likwidacja barier komunikacyjnych i architektonicznych									
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych									
DOSTOSOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB ROZWIJAJĄCEGO SIĘ SPOŁECZEŃSTWA									
Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla wszystkich grup społecznych									
Likwidacja barier utrudniających dostęp do edukacji									
Wyrównywanie form edukacyjnych poprzez różne formy wsparcia									
ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE									
Rozwój poradnictwa specjalistycznego, zwiększenie zasobów osobowych i instytucjonalnych									
Wsparcie dla rodzin/osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie									
Profilaktyka i ograniczanie zjawisk sprzyjających uzależnieniu i przemocy.									

Zmiana postaw społecznych wobec uzależnienia									
ZWIĘKSZENIE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH POPRZEC PRĘŻNĄ GOSPODARKE MIESZKANIOWĄ									
Utworzenie rezerw lokalowych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, bezdomnych, eksmitowanych									
Poszukiwanie alternatywnych sposobów zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych									
AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW									
Pobudzenie aktywności społecznej									
Wspieranie inicjatyw lokalnych, w tym organizacji pozarządowych									
Rozwój zainteresowań młodzieży i dorosłych									
Rozwój wolontariatu									

Osoba sporządzająca sprawozdanie:

Stanowisko

Miejscowość, data.....

Podpis/pieczęć

Spis tabel, rysunków, załączników

Tabele:

- Tabela 1. Ludność gminy Lełkowo
- Tabela 2. Ludność wg płci i wieku
- Tabela 3. Struktura rodzin objętych pomocą GOPS
- Tabela 4. Liczba rodzin objętych pomocą z podziałem na dietność
- Tabela 5. Liczba rodzin niepełnych wg ilości posiadanych dzieci
- Tabela 6. Przyczyny przyznawania pomocy
- Tabela 7. Świadczenia pieniężne z podziałem na rodzaje zasiłków

- Tabela 8. Świadczenia niepieniężne przyznawane przez GOPS
- Tabela 9. Ilość rodzin i osób objętych korzystających z pomocy żywnościowej
- Tabela 10. Wartość składek na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych GOPS
- Tabela 11. Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych
- Tabela 12. Liczba opłaconych składek zdrowotnych i emerytalno - rentowych
- Tabela 13. Liczba wypłaconych świadczeń opiekuńczych
- Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2015 i 2016
- Tabela 15. Liczba osób bezdomnych w gminie Lelkowo
- Tabela 16. Struktura rodziny osób bezdomnych
- Tabela 17. Przyczyny bezdomności
- Tabela 18. Osoby bezdomne wg wieku
- Tabela 19. Osoby bezdomne wg wykształcenia
- Tabela 20. Zasoby kadrowe służby zdrowia gminy Lelkowo
- Tabela 21. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy
- Tabela 22. Wykształcenie nauczycieli - Szkoła Podstawowa w Zagajach
- Tabela 23. Wykształcenie nauczycieli - Szkoła Podstawowa w Lelkowie
- Tabela 24. Budżet placówek oświaty w gminie Lelkowo
- Tabela 25. Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS
- Tabela 26. Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS – z podziałem na płeć
- Tabela 27. Osoby niepełnosprawne uprawnione do pobierania zasiłku stałego w GOPS – z podziałem na status
- Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności poniżej 16 roku życia
- Tabela 29. Liczba świadczeń wypłaconą osobom z orzeczeniem o niepełnosprawności powyżej 16 roku życia
- Tabela 30. Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności dla osób powyżej 75 roku życia.
- Tabela 31. Osoby starsze zamieszkujące Gminę Lelkowo
- Tabela 32. Podmioty gospodarcze wpisane do ewidencji działalności gospodarczej
- Tabela 33. Bezrobotni zarejestrowani w PUP w latach 2015 i 2016
- Tabela 34. Bezrobotni zarejestrowaniu w PUP wg wieku
- Tabela 35. Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg wykształcenia
- Tabela 36. Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg czasu pozostawania bez pracy
- Tabela 37. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani w PUP
- Tabela 38. Szczegółowy wykaz przestępstw popełnionych na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.
- Tabela 39. Przestępstwa popełnione przez nieletnich na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.
- Tabela 40. Wypadki, kolizje drogowe na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.
- Tabela 41. Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym , z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy wspierająco-motywuujące.
- Tabela 42. Liczba osób, z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu:
- Tabela 43. Liczba osób, wobec których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:
- Tabela 44. Punkty sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Lelkowo w latach 2015 i 2016.

Rysunki:

Rysunek 1. Etap prac nad dokumentem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lelkowo na lata 2018-2028.